

**VIYOLA İLE İŞİTME EĞİTİMİNİN
ÇALGI ENTONASYONUNA
ETKİSİ**

Mehmet USLUER
Yüksek Lisans Tezi
Danışman: Dr. Öğr. Üyesi Sevgi TAŞ
Mart, 2021
Afyonkarahisar

T.C.
AFYON KOCATEPE ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
MÜZİK ANASANAT DALI
YÜKSEK LİSANS TEZİ

VIYOLA İLE İŞİTME EĞİTİMİNİN ÇALGI
ENTONASYONUNA ETKİSİ

Hazırlayan
Mehmet USLUER

Danışman
Dr. Öğr. Üyesi Sevgi TAŞ

AFYONKARAHİSAR 2021

YEMİN METNİ

Yüksek Lisans tezi olarak sunduğum “**Viyola ile İşitme Eđitiminin algı Entonasyonuna Etkisi**” adlı çalışmanın, tarafımdan bilimsel ahlak ve geleneklere aykırı dūőecek bir yardıma başvurmaksızın yazıldığını ve yararlandığım eserlerin Kaynakça’ da gösterilen eserlerden oluştuğunu, bunlara atıf yapılarak yararlanmış olduğumu belirtir ve bunu onurumla doğrularım.

02.03.2021

İmza

Mehmet USLUER

T.C.
AFYON KOCATEPE ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ

ENSTİTÜ ONAYI

Öğrencinin	Adı- Soyadı	Mehmet USLUER
	Numarası	170651106
	Anabilim Dalı	MÜZİK ANASANAT DALI
	Programı	MÜZİK
	Program Düzeyi	☒ Yüksek Lisans ☐ Doktora ☐ Sanatta Yeterlik
Tezin Başlığı	Viyola ile İşitme Eğitiminin Çalgı Entonasyonuna Etkisi	
Tez Savunma Sınav Tarihi	02.03.2021	
Tez Savunma Sınav Saati	14:00	

Yukarıda bilgileri verilen öğrenciye ait tez, Afyon Kocatepe Üniversitesi Lisansüstü Eğitim-Öğretim ve Sınav Yönetmeliği'nin ilgili maddeleri uyarınca jüri üyeleri tarafından değerlendirilerek oy birliği – oy çokluğu ile kabul edilmiştir.

Prof. Dr. Elbeyi PELİT
MÜDÜR

ÖZET

VİYOLA İLE İŞİTME EĞİTİMİNİN ÇALGI ENTONASYONUNA ETKİSİ

Mehmet USLUER

AFYON KOCATEPE ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
MÜZİK ANASANAT DALI

Mart, 2021

Danışman: Dr. Öğr. Üyesi Sevgi TAŞ

Bu araştırma, viyola ile gerçekleştirilen işitme eğitiminin, entonasyon bakımından çalgı deşifresine yansımalarını ortaya koymak amacıyla gerçekleştirilmiştir. Araştırma Afyon Kocatepe Üniversitesi Devlet Konservatuarı'nda eğitim gören viyola öğrencileri ile yürütülmüştür. Yarı deneme modelli ve tek grup desenli bir çalışma olarak planlanan araştırmada veriler, araştırmacı tarafından geliştirilen ön test ve son test aracılığıyla toplanmıştır. Ayrıca araştırmada uygulanmak üzere bir eğitim planı geliştirilmiş, bu eğitim planı sekiz hafta süreyle, haftada bir saat olmak üzere çalışma grubuna uygulanmıştır. Ön test ve son test uygulamalarından elde edilen nicel veriler tablolaştırılarak betimsel olarak yorumlanmıştır. Araştırma sonuçlarında öğrencilerin viyoladan işittikleri sesleri tanımlama ve viyola ile deşifre çalma konularında başarı gösterdikleri tespit edilmiştir.

Anahtar Kelimeler: İşitme eğitimi, entonasyon, yaylı çalgı entonasyonu, viyola, viyola eğitimi.

ABSTRACT

THE EFFECT OF HEARING TRAINING WITH VIOLA ON INSTRUMENT INTONATION

Mehmet USLUER

**AFYON KOCATEPE UNIVERSITY
INSTITUTE OF SOCIAL SCIENCES
DEPARTMENT OF MUSIC**

March, 2021

Advisor: Assist. Prof. Sevgi TAŞ

This research was carried out to reveal the reflections of auditory training with viola on instrument decipher in terms of intonation. The study was carried out with two viola students who are studying at Afyon Kocatepe University State Conservatory. The data were collected through the pre-test and post-test that developed by researcher which was planned with semi-test model and a single group pattern study. Furthermore, a training plan was developed to be implemented in the research, and this training plan was applied to the study group for eight weeks, one hour a week. Quantitative data obtained from the pre-test and post-test studies were tabulated and interpreted descriptively. Consequently, from this research it was determined that the students were successful in identifying the sounds they heard from the viola and playing decipher with the viola.

Keywords: Hearing training, intonation, intonation of string instrument, viola, viola training.

ÖN SÖZ

Viyola öğrenimim sürecinde üzerimde birçok emeği bulunan değerli bilgilerini benimle paylaşan, kıymetli zamanını ayırıp elinden geldiğince yardımda bulunan çok değerli öğretmenim Öğr. Gör. Dr. Lev KIRILLOV' a teşekkürlerimi sunarım.

Bu çalışmamda, samimiyeti ve güler yüzüyle destek olan, bilgi birikim ve emeğini eksik etmeyen, tez süresi boyunca bana elinden gelen bütün yardım gösteren danışman hocam sayın Dr. Öğr. Üyesi Sevgi TAŞ'a teşekkürlerimi sunarım.

Çalışmalarımnda, bana destek olan nişanlım Simge KILIÇ' a arkadaşlarım, Aykut ÖZKAN, Muhammet KOCA ve Semih COŞKUN' a; beni bugünlere getiren, maddi ve manevi desteklerini hiç esirgemeyen, canımdan çok sevdiğim annem Fatma, babam Emin ve kız kardeşim Sahra USLUER 'e teşekkür eder şükranlarımı sunarım.

Mehmet USLUER
2021, Afyonkarahisar

İÇİNDEKİLER

	<u>Sayfa</u>
YEMİN METNİ.....	ii
ENSTİTÜ ONAYI	iii
ÖZET	iv
ABSTRACT	v
ÖN SÖZ	vi
İÇİNDEKİLER.....	vii
TABLolar LİSTESİ	ix
SİMGELER VE KISALTMALAR DİZİNİ.....	x
GİRİŞ.....	1

BİRİNCİ BÖLÜM

ARAŞTIRMANIN İÇERİĞİ

1. MÜZİK EĞİTİMİ	3
2. İŞİTME EĞİTİMİ.....	4
2.1. MESLEKİ MÜZİK EĞİTİMİ VEREN OKULLARDA İŞİTME EĞİTİMİ	5
2.2. MÜZİKSEL İŞİTMEDE ÖLÇME DEĞERLENDİRME	6
3. ÇALGI EĞİTİMİ	7
3.1. VİYOLA EĞİTİMİ	11
4. VİYOLA'DA TEKNİK KONULAR.....	13
4.1. SAĞ EL TEKNİKLERİ.....	13
4.1.1. Detaçe.....	13
4.1.2. Vurgulu Detaçe	14
4.1.3. Detaçe Porte.....	14
4.1.4. Legato	14
4.1.5. Martele.....	15
4.1.6. Fouette	15
4.1.7. Staccato.....	15
4.1.8. Spiccato.....	16
4.1.9. Portato	16
4.1.10. Pizzicato	16
4.2. SOL EL TEKNİKLERİ	17
4.2.1. Konum (Pozisyon) Değıştirme	17
4.2.2. Vibrato.....	18
4.2.2.1. El - Bilek Vibratosu.....	18
4.2.2.2. Kol Vibratosu	18
4.2.2.3. Parmak Vibratosu	18
4.2.3. Trill	19
4.2.4. Grupetto	19
4.2.5. Çarpma (Acciaccatura).....	19
4.2.6. Flageolet (Flajöle)	20
5. VİYOLA'DA ENTONASYON.....	20

İKİNCİ BÖLÜM

İLGİLİ YAYIN VE ARAŞTIRMALAR

1. TEZLER.....	23
2. MAKALELER.....	24

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

VİYOLA İLE İŞİTME EĞİTİMİNİN ÇALGI ENTONASYONUNA ETKİSİ ÜZERİNE ARAŞTIRMA

1. ARAŞTIRMANIN AMACI	30
2. ARAŞTIRMANIN ÖNEMİ	30
3. ARAŞTIRMANIN KAPSAMI VE SINIRLILIKLARI	30
4. ARAŞTIRMANIN YÖNTEMİ VE MODELİ	31
5. ARAŞTIRMANIN ÇALIŞMA GRUBU	31
6. VERİLERİN TOPLANMASI VE İŞLENMESİ.....	31
6.1. ÖLÇME ARAÇLARI VE EĞİTİM SÜRECİNİN HAZIRLANMASI.....	31
6.2. ÖN TEST, EĞİTİM VE SON TESTİN UYGULANIS SÜREÇLERİ.....	33
7. ARAŞTIRMANIN SAYIL TILARI.....	34
8. PROBLEM CÜMLESİ	34
9. ARAŞTIRMANIN ALT PROBLEMLERİ.....	35
10. ARAŞTIRMANIN BULGULARI	35
10.1. BİRİNCİ ALT PROBLEME İLİŞKİN BULGULAR	35
10.2. İKİNCİ ALT PROBLEME İLİŞKİN BULGULAR	37
10.3. ÜÇÜNCÜ ALT PROBLEME İLİŞKİN BULGULAR	38
10.4. DÖRDÜNCÜ ALT PROBLEME İLİŞKİN BULGULAR	40
SONUÇLAR, TARTIŞMA VE ÖNERİLER	41
KAYNAKÇA.....	45
EKLER	49
ÖZGEÇMİŞ	73

TABLULAR LİSTESİ

Sayfa

Tablo 1. Öğrencilerin Dikte Yazma Durumları	35
Tablo 2. Öğrencilerin Tek Ses Yazma Durumları	36
Tablo 3. Öğrencilerin Aralık Niteliklerini Yazma Durumları	36
Tablo 4. Öğrencilerin Çalınan Eserler İçinde Farklı Seslendirilen Notaları Tespit Etme Durumları.....	36
Tablo 5. Öğrencilerin Ön Test Deşifre Puanları	37
Tablo 6. Öğrencilerin Dikte Yazma Durumları	38
Tablo 7. Öğrencilerin Tek Ses Yazma Durumları	38
Tablo 8. Öğrencilerin Aralık Niteliklerini Yazma Durumları	39
Tablo 9. Öğrencilerin Çalınan Eserler İçinde Farklı Seslendirilen Notaları Tespit Etme Durumları.....	39
Tablo 10. Öğrencilerin Son Test Deşifre Puanları.....	40
Tablo 11. Öğrencilerin Eğitim Öncesi ve Sonrası İşitme Becerisi Durumları	42
Tablo 12. Öğrencilerin Eğitim Öncesi ve Sonrası Deşifre Becerisi Durumları.....	42

SİMGELER VE KISALTMALAR DİZİNİ

Akt: Aktaran

AKÜ: Afyon Kocatepe Üniversitesi

YASD : Yaylı Çalgılar Anasanat Dalı

GİRİŞ

Müzik, insan yaşamında her tür durum içerisinde karşılaşılan bir olgu olmakla birlikte yaşamın içindeki yeri yadsınamayacak kadar işlevseldir. Müzik eğitimi bireye istendik müziksel davranış kazandırma ve müziksel algı oluşturma sürecidir. Bu süreçte, teorik ve uygulamalı çeşitli yollar izlenmektedir. Müzik eğitimi genel, amatör(özengen) ve mesleki olarak üç türe ayrılmaktadır. Genel müzik eğitimi, ilkokul, ortaokul ve lise kademelerinde belirli bir program çerçevesinden verilen eğitimidir. Amatör müzik eğitimi, herhangi bir müzik dalına istek duyan, amatör olarak ilgilenen bireylere yaygın, informal ve formal olarak vakıflar, dernekler ve yaygın eğitim kurumlarında verilen eğitim türüdür. Mesleki müzik eğitimi ise kendisini profesyonel olarak yetiştirmek isteyen ve mesleğin taşıdığı şartları yerine getirmek isteyen bireylerin aldığı eğitim olarak açıklanabilir.

Müzik eğitiminin alt boyutlarından birisi olan işitme eğitimi, işitme ile algılanan becerileri daha iyi duruma getirmek için verilen bir eğitimidir. İşitme eğitiminde sesleri ayırt etme, doğru hatırlama ve doğru tanımlama uygulamaları eğitimin içerisinde yer almaktadır. Aynı zamanda işitme eğitimi içerisinde teorik konular işlenmektedir. Mesleki müzik eğitiminde önemli bir yere sahip olan işitme eğitimi diğer müzik eğitimi türlerinden amatör ve genel müzik eğitiminde kullanıldığı zaman olumlu sonuçlar verebilmektedir.

Çalgı eğitimi mesleki, amatör ve genel müzik eğitimi içerisinde yer alan bir eğitimidir. Öğrencinin çalgıyı çalabilmesi için çalgıyı tanıması, teknik yeterlilikleri yerine getirmesi, adaptasyon sağlaması ve motive olması gerekmektedir. Çalgı eğitiminde bu davranışların kazanılması için öğretmen veya öğretici kişi ile sistematik ve uzun çalışmalar yapılması gerekmektedir. Çalgı eğitimi özetle kişisel özellikler, sosyolojik, psikolojik ve kültürel etkenler çerçevesinde şekillenen bir eğitim türüdür.

Bu araştırmanın amacı, viyola ile işitme eğitiminin öğrencilerin viyola çalımlarındaki entonasyon durumlarını belirlemek, gerçekleştirilen eğitimler ile eğitim öncesi ve sonrası durumları hakkında bir yargıya varmak ve elde edilen veriler ışığında önerilerde bulunmaktır.

Yarı deneme modelli ve tek grup desenli bir çalışma olarak planlanan bu araştırma, AKÜ Devlet Konservatuvarı Müzik Bölümü YASD'da eğitim gören ve gönüllü olarak katılan iki viyola öğrencisi ile gerçekleştirilmiştir.

Çalışmada geliştirilen ön test ile öğrencilerin işitme ve deşifre çalma becerileri tespit edilmiş ardından sekiz hafta boyunca öğrencilere viyola ile işitme eğitimi verilmiştir. Eğitimin hemen ardından son test gerçekleştirilmiştir. Öğrencilerin ön test ve son test uygulamalarından aldıkları puanların karşılaştırılması yapılarak gelişim durumları hakkında bilgilere yer verilmiştir.

Araştırmanın yaylı çalgı eğitimine bakış açısı kazandırması açısından önemli olduğu, ileride yapılacak çalışmalara katkı sağlayacağı düşünülmektedir.

BİRİNCİ BÖLÜM

ARAŞTIRMANIN İÇERİĞİ

1. MÜZİK EĞİTİMİ

Eğitim konusunun içinde yer alan müzik, insanları psikolojik ve toplumsal olarak etkilemektedir. Müzik eğitiminin kendine ait belirli ve çeşitli hedefleri vardır.

“Her toplumda müzikle uğraşan ve gerek dini gerekse dünyevi alanlarda müzikle ilgili işleri yapan bireyler vardır. Amatör ya da profesyonel olsun müzikle uğraşan bu kişilerin yaptıkları işi öğrenmeleri ve öğretmeleri müziğin eğitimin bir boyutu olmasına yol açmıştır” (Türkmen, 2016: 2).

Uçan (2005: i), müzik eğitimini “müziksel davranış kazandırma”, “müzikal davranış değiştirme”, “müzikal davranış geliştirme” süreçleri olarak tanımlamaktadır. Müzik eğitimi, kapsam, içerik, yöntem ve teknik, düzey, aşama gibi amaçlar bakımından kendi içinde üç ana gruba ayrılmaktadır. Bunlar, genel, amatör(özengen) ve mesleki olarak bu gruplara yönelik düzenlenip geliştirilmektedir (Uçan, 2005: 30).

Genel müzik eğitimi, Millî Eğitim Bakanlığına bağlı olan ilköğretim ve ortaöğretim okullarında verilen bir türdür. Müzik dersleri belirli bir program dâhilinde verilmekle beraber haftalık ders saatlerine bölünerek düzenlenmektedir. Genel müzik eğitimi, temel müzik bilgisi vermeye yönelik her düzeyde, herkese göre hazırlanan bir eğitimidir. Buradaki hedef her bireyin ortak olarak kültürlenmesi, sanatta zevk sahibi olması, iletişim kurarak ve toplumsallaşarak temel hedef ve davranışları kazanmasıdır (Türkmen, 2017: 11).

Amatör (özengen) müzik eğitimi, müziğe ya da müziğin bir dalına amatörce ilgili, istekli ve yatkın olanlara yönelik, etkin bir müziksel katılım ile zevk ve doyum sağlamak amacı taşıyan, gereken müziksel kazanımların edinildiği ve davranışların kazandırıldığı bir eğitim türüdür (Uçan, 1994: 27). Yani amatör müzik eğitimi, kendisini müziğin herhangi bir dalıyla ilgilenmek isteyen bireylere verilen eğitimidir. Müzikal estetik ve zevkleri geliştirmeyi amaç olarak belirleyen amatör müzik eğitimi, bireylerin kendi arzu ve isteklerine bağlı olarak şekillenmektedir. Aynı zamanda Psikolojik, toplumsal ve kültürel yönleri geliştirmeye yönelik olan bu eğitim, bireylerin boş zamanlarını değerlendirmeye de fayda sağlamaktadır. Aynı zamanda bireye

özgüven duygusu kazandıran amatör müzik eğitimi mesleki eğitime katkı sağlayan bir eğitim türüdür (Türkmen, 2017: 15).

Mesleki müzik eğitimi, müziğin belli bir dalını meslek olarak seçen belirli bir düzeyde yeteneğe sahip olan kişilere, mesleğin gerektirdiği müzikal davranışları kazandırmaya yönelik verilen eğitimidir. Mesleki müzik eğitiminde, mesleğin gerektirdiği boyutlar dâhilinde asgari yeterlilik, yetenek düzeyleri ve kapasite bireylerde aranmaktadır. Genellikle örgün eğitim kurumları ya da benzer kurumlarda bu eğitim gerçekleştirilmektedir. Mesleki müzik eğitimi, alanında yetiştirilmiş yetkili ve yeterli kişiler tarafından, çeşitli düzeylerde yürütülmektedir (Uçan, 2005: 32-33).

2. İŞİTME EĞİTİMİ

Sesleri ayırt etme, doğru ses verme, hatırlama doğru tanımlama hedeflerini içeren işitme, eğitimi mesleki müzik eğitimi içerisinde önemli bir yere sahiptir. Amatör ve genel müzik eğitiminde de kullanıldığı zaman olumlu sonuçlar verebilir. İşitme, en genel anlamı ile sesleri işitme organı yardımıyla anlamlandırma ve yorumlama olarak bilinmektedir. İşitme eğitimi, müzik eğitiminin bir parçası olmakla beraber, müziği duyma ve anlamada bireye ihtiyacı olan temelleri sağlayan bir gerekliliktir.

Uçan, (2005: 19), müziksel işitmeyi, “işitme duyusuyla algılanabilir müziksel bütün, öge gereç, özellik ve ilişkileri (doğru) algılama, tanıma, anımsama, ayırt etme çözme ve çözümlenme yeteneği” olarak tanımlamaktadır.

Müziksel işitme eğitimi, sesleri algılama, ayırt etme, tanımlama işlemleri ve müzikal okuma, yazma çalışmalarını içerisinde barındırmaktadır. Bu eğitim yoluyla geliştirilen işitme becerisi, bireyde müzikal bir yükselişin de yolunu açmaktadır (Say, 2012: 270).

“Müziksel işitme eğitimi, müziğin temel öğelerini kavramak ve gerçek anlamda bir enstrümanı çalabilmek ya da dinlediğimiz müziği anlayabilmek için en gerekli çalışmadır. Birçok müzisyen ve müzik öğrencisi yetersiz işitme becerisi yüzünden sıkıntı yaşamakta ve gerçek performanslarını gösterememektedirler. Bu durumun sebebi yeterli düzeyde pratik yapılmaması olarak gösterilmektedir. Müziksel işitme becerisi bir müzisyenin müzikalitesi için büyük önem taşır. Bu beceri sayesinde müzik enstrümanı çalma, duyduğunuz müziği anlama, okuduğumuz bir müzik notasını zihnimizde tınlatabilme, doğaçlama yapabilme beste yapma ve başka müzisyenlerle iletişim kurma ve müzik ortamlarına kolay ve uyum sağlama gibi müzikalite öğelerine sahip olmak mümkün olmaktadır. Müziksel işitme becerisi, müzisyene müzikal özgüven kazandırır. İyi bir işitme becerisi çalma, söyleme, doğaçlama, besteleme ve transpose becerisini üst düzeyde tutarak müzikaliteyi oluşturur. Müziksel işitme eğitimi müziğe dair her şeyi

duymanızı sağlar. Hatta daha önce dinlediğimiz bir müzikte fark edemediğimiz müzikal öğeleri duymanızı sağlar” (Yayla, 2006: 29).

Müziksel işitme, farklı boyut ve çerçeveleriyle, farklı anlayış ve yaklaşımların ele alınması ile sınıflanır ve tanımlanır. Bu tanımlamalar arasında en yaygın olarak kullanılan ve etkin olanlar, müziksel sesler ile ses birleşimlerinin işitme üzerinde odaklanmış olanlarıdır (Uçan, 2005: 19).

Müzik evrensel bir dil olmakla birlikte diğer diller de olduğu gibi grameri vardır. Gramer ise bu dilin sözcüğünün yapısını, cümle kuruluşlarını ve birçok kurallarını inceleyen bir bilim dalıdır. Müzik için gerekli olan gramer de müziğin bestelenmesi, doğaçlaması, icrası ve dinlenmesi sırasında ortaya çıkan öğeleri kapsar. Bu ortaya çıkan öğeler ritim, melodi (ses dizileri, makam, tonalite, modal yapılar), çok seslilik (armoni, kontrpuan, örgü-doku), gürlük, anlatım gibi unsurlardır. Müzik teorisi ve işitme eğitimi, bu öğelerin tamamını, yani müziğin gramerini içerdiği için müzik eğitiminin en temel alanıdır (Özgür ve Aydoğan, 2002: 3).

İşitme eğitimi, sesleri anlamada, gelecek sesleri ve seslerin birlikte uyumlarını ilişkilendirmede, birden çok sesi duyabilmede ve majör, minör, tonal, modal, makamsal, akor uyumlarını ayırt etmede yardımcı olmaktadır. Aynı zamanda işitme eğitimi, hafızada tutabilmeyi yani bellek becerisini arttırmayı, ritim duygusunu kullanabilmeyi, akıcı ve doğru bir şekilde nota okumayı, seslerin yükseklik ve sürelerini anlamayı bireye kazandırmaktadır. Müziksel işitme eğitimi kapsamında ayrıntılı olarak müzik teorisine de yer verilmektedir.

2.1. MESLEKİ MÜZİK EĞİTİMİ VEREN OKULLARDA İŞİTME EĞİTİMİ

İşitme eğitimi, mesleki müzik eğitimi veren okullarda, melodik, armonik, ses ve ezgi çalışmaları, ritim çalışmaları, solfej okuma ve müzik teorisi çerçevesinde piyano kullanılarak gerçekleştirilmektedir. Bu eğitim, alandaki diğer dersler ile bazen doğrudan bazen de dolaylı olarak ilişkilidir. İşitme eğitimine ilişkin dersler ve alan dersleri birbirlerinin tamamlayıcılarıdır. İşitme eğitiminden öğrenilenler ve edinilen beceriler, çalgı derslerinin sonuçlarını doğrudan etkilemektedir.

“Mesleki müzik eğitimi veren kurumların temel alan dersi olan Müziksel İşitme Okuma ve Yazma dersi, bu kurumların temel alan dersi olup diğer alan dersleri ile etkileşimli olarak yürütülmektedir. Öğrenciler temel müzik yazım kurallarını, teorik bilgileri, farklı renkteki ve yükseklikteki sesleri ayırt etmeyi, müziksel saymayı, müziksel yazmayı, müziksel okumayı bu ders sayesinde öğrenirler. Farklı ülkelerin ezgilerini duyu-

ezgilerle birlikte gelen kültürleri tanır ve kültürlenirler. Öğrencilerin bu derste başarıları ya da gecikmiş öğrenmeleri diğer mesleki alan derslerini de olumsuz yönde etkileyecektir” (Özdemir, 2018: 7).

Ülkemizde mesleki müzik eğitimi veren eğitim kurumları, Güzel Sanatlar Liseleri, Güzel Sanatlar Fakülteleri, Eğitim Fakülteleri Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü Müzik Öğretmenliği Ana Bilim Dalları, Bando Astsubay Meslek Yüksek Okulu ve Konservatuvarlardır.

İşitme eğitimi, müzik eğitimi veren kurumlarda farklı isimler altında; Batı Müziği Teorisi ve İşitme Eğitimi, Müziksel İşitme Okuma Yazma, Müzik Teorisi, İşitsel Kuram, Kulak Eğitimi ve Solfej, gibi dersler adı altında en az 3 saat, en fazla 6 saat olarak teorik ve uygulamalı olarak verilmektedir (Müzik Eğitimi Lisans Programı Ders Yapısı ve Kredileri, http://bef.deu.edu.tr/mzk/?page_id=736, Müzik Eğitimi Anabilim Dalı Öğretim Programı, <http://gef-guzelsanatlar-muzik.gazi.edu.tr/>, Lisans Devresi Ders Programları <http://konservatuvar.akdeniz.edu.tr/>, Müzikoloji Bölümü Ders müfredatı <http://mssf.odu.edu.tr/Page/52/muzikoloji-bolumu-ders-mufredati>).

2.2. MÜZİKSEL İŞİTMEDE ÖLÇME DEĞERLENDİRME

Gözlemlenen, yaşanan bir olayın, durumun sayı veya semboller ile belirli bir düzende açıklanmasına veya sunulmasına, başka bir deyişle bir olgunun istenilen özelliği karşılayıp karşılamadığına bakılmasına ölçme denilmektedir.

Karasar (2016: 176), ölçmeyi “Fizik ve tabiat bilimlerinde çok eskilere dayanan ölçmeyi bir büyüklüğün kendi türünden olan bir birim ile kıyaslanması olarak tanımlamaktadır”.

Turgut, ölçmeyi “bir niteliğin gözlenip gözlem sonucunun sayılarla veya başka semboller ile gösterilmesi” olarak açıklanmaktadır (Turgut, 1977: 11).

Ölçmeler, doğrudan ve dolaylı olmak üzere ikiye ayrılmaktadır.

Doğrudan ölçme ölçülen özellik ile onu karşılayan özellik aynı ise örneğin ağırlığı başka bir ağırlık ile ölçme ya da bir uzunluğu başka bir uzunluk ile ölçmek doğrudan ölçme olarak tanımlanır. Dolaylı ölçme ise ölçülen özellik ile ölçmede kullanılan özelliğin farklı olması olarak tanımlanmaktadır (Yılmaz, 1996: 4-5).

İşitme derslerinde ölçme değerlendirme genelde yazılı, yazılı ve uygulamalı ya da sadece uygulamalı olarak yapılmaktadır. Yazılı ölçme değerlendirmelerinde bireylerin, temel müzik bilgileri, kuramları ve müzik kültürü ile ilgili becerileri ne kadar

öğrendikleri ve ne düzeyde oldukları hakkında bilgi sahibi olunur. Yazılı uygulamalı ölçme değerlendirmelerde ise müzik sembolleri, nota, ritim, akor ve ton bilgisi gibi becerilerin arasındaki ilişkilerin kavrama dereceleri ölçülmektedir. Uygulama olarak yapılan ölçmede ise solfej becerisini ölçmeye yönelik deşifre yapma ve müziksel ifade kazanımları ölçülmektedir (Özdemir, 2018: 18).

Ölçmenin yapılamadığı yerlerde kontrol zor olur ve geri dönüt sağlanamaz. Eğitimin birçok boyutunda da bilindiği gibi, performans gerektiren eğitimlerde de bireylere kazandırılması planlanan davranışların kazandırılıp ya da kazandırılmadığı istenilen davranışların oluşup oluşmadığını bilebilmek ve belirlemek için bireylere ölçme değerlendirme yapılır.

Müzik eğitiminin işitme boyutunda ise müziksel işitme ölçme değerlendirme çalışmaları ile bireylerin eksiklikleri tamamlanır ve düzeltmeler, geri dönütler sağlanır. Bireyin yapmış olduğu çalışmalar için kesin, yapacağı çalışmalar hakkında da gerçeğe yakın tahmini bilgiler verir.

3. ÇALGI EĞİTİMİ

Çalgı, müzikal seslerin ortaya çıkarılması için yapılmış olan, belirli bir yapıya ve biçime sahip, kendine has ses rengi özelliği barındıran bir alet olarak nitelendirilmektedir. Çalgı, batı dillerinde “instrument” adı ile Türkçe’deki kullanımıyla “saz”, Fransızca söylenişi ile “enstrüman” olarak da telaffuz edilmekte ve bilinmektedir (Say, 2012: 122).

Çalgı çalmak bireyin kendi doğasında gerçekleştirdiği bir süreçtir. Birey bu işlemi gerçekleştirirken kendi duygularını, bedensel hareketlerini ve kendi iç sesini de işin içine katarak bir çalgı ile bütünleşmektedir. Çalgı eğitimi öğrenci ve öğretmen için önemli bir yere sahiptir. Bu eğitime gerçekten önem verilmesi ve çalışılması, çalgıda belli bir düzeye gelinebilmesi için gerekmektedir. Çalgı eğitimi için disiplin, imkân ve ortama ihtiyaç duyulmakla beraber bu koşullara adapte olunması şartı taşımaktadır. Aynı zamanda uzun ve zorlu bir süreci kapsamaktadır. Çalgı eğitimi bir uzman, öğretmen ya da alan uzmanlarınca hazırlanmış bir program dâhilinde yürütülür. Çalgı çalabilmek için önce temel davranışlar öğretilir. Bunlar, doğru duruş-tutuş el ve kol pozisyonları, temiz sesin sağlanması gibi durumlardır. Bu olguların öğretiminde öğretmen yeterlilikleri önemlidir. Çalgıyı çalan bireylerin doğru bir şekilde teknik ve müzikal gereklilikleri yerine getirebilmeleri için motivasyona da ihtiyaçları vardır.

Uslu, (1998: 23) algı çalmayı, mzık ile insan arasında ince ve hassas bir bağ kurmada yardımcı olan ve bireylerin sosyolojik olarak toplumsallaşmasına ve yer edinmesine ek bir rol oynayan, insanın kendisinin ve duygularının en rahat ifade edebilmesini sağlayan önemli bir araç olarak tanımlamaktadır.

“...çalgı eğitimi; insanın kendi sesi, bedensel devinimi ve çeşitli algılar aracılığıyla oluşturduğu ses ve ritimleri kapsayan bir eğitim aracı olan müziğin ve müzik eğitiminin önemli bir basamağını teşkil etmektedir. Birey, algı eğitimi yoluyla müziği, müzikle birlikte müziksel yaşamı ve sanatsal bakışı daha iyi algılayıp yorumlayabilecektir” (Topalak, 2008: 117).

Çalgı eğitiminde, gelişmeyi amaç edinmek ve hedef haline getirmek için, birçok olanağın kullanılması, sistematik olarak uzun saatler çalışılması kaçınılmaz bir zorunluluk haline gelmektedir. Böylece birey, alacağı çalgı eğitiminin yardımı ile oluşturacağı eğitim müziği repertuarı dışında, ulusal ve evrensel düzeydeki müzik yapıtlarından derlenmiş seçkin bir dağara da sahip olmasıyla en iyi biçimde mesleki ve müzikal yaşantısına hazırlanması söz konusudur (Albuz, 2001: 8).

Uçan, (1994: 53-55) algı eğitimi ile öğrencinin bedensel, devinişsel (hareki), duyuşsal (hissi) ve bilişsel (zihni) gibi tüm bu olgular ile dengeli ve bütün bir şekilde uygun, ileri düzeyde yetiştirilmelerinin amaçlanmasını, çalgı eğitimini “öğrenciyi, kendisi için hazırlanmış olan çevrenin öğeleriyle etkileştirerek, davranışında çalgı ile ilgili istendik değişmeyi gerçekleştirmeye yönelik öğrenme yaşantısı oluşturma süreci” olarak ifade etmektedir.

“algı eğitimi, eğitici, yerleştirici, geliştirici, birleştirici, kaynaştırıcı, paylaştırıcı, duyguları ve becerileri arttırıcı, özendirici, yarıştıracı, sabırlı olmayı öğretici, güdüleyici vb. yönleriyle oldukça önemli bir eğitim biçimidir” (Uslu, 1998: 24).

Çalgı performansının artırılabilmesi için en önemli faktörlerden biri eğitimcidir. İlaveten eğitimci faktörü çalgı alımına yönelik motivasyon, yani isteklilik için de önemli bir unsurdur. Öğretmen algı için gereken motivasyonda, aile etkisi, arkadaşlar ve önceki müziksel deneyimler kadar önemli bir kaynaktır. Çalgı eğitimcilerinin izledikleri yöntemler, çalgıda performans başarısı için bireylerin yetenekleri, hazırbulunuşlukları, günlük çalışma miktarı, yaptıkları çalışmaların etkililiği, motivasyon, bilişsel stratejiler, çalgı performansının artırılması için dikkat edilmesi gereken unsurlardır. Çalgı öğretmenlerinin gözünden çalgı çalmada performans ve motivasyon için gerekli faktörlerin neler olduğunun bulunması, çalgı eğitimlerinde

bireylere olan yaklaşımlarındaki farklılıkların ortaya konulması ve çalgı öğretmenlerinin perspektifinden bu eğitim ile ilgili çalışmaların yoğunlaştırılması önemli görülmektedir (Özmenteş, 2013: 321).

Çalgı eğitiminde çalgıyı çalışma süreci, çalgı becerisinin gelişim durumu açısından en temel eylemlerden birisidir. Bu çerçeveden bakıldığında bireyin çalgısını nasıl çalıştığı, kullanmakta olduğu çalışma taktikleri ve bilinçli çalışma alışkanlıkları onun performansını etkileyen faktörler olarak karşımıza çıkmaktadır (Özmenteş, 2008: 161).

Bu süreç, alanında uzman bir öğretici eşliğinde, nefesli, vurmali ya da yaylı çalgı olmasına göre farklı tekniksel özelliklerine uygun olarak hazırlanan bir öğretim programı çerçevesinde, plana uygun olarak gerçekleşmelidir. Çalgıyı çalabilmek için kazanılması gereken özellikler şunlardır; öncelikle doğru bir tutuşa ve duruşa sahip olmak, el, kol ve parmakların doğru kullanılması, bireye özgü kaliteli tınıya sahip olmak ve entonasyon doğru ses üretmek gibi sıralanabilir (Topalak, 2008: 119).

Çalgı eğitiminde, teknik ve müzikalite gibi zihinsel ile bedensel becerilerin, iyi bir plan ve program içerisindeki çalışmalar dâhilinde yürütülmesi gerekmektedir. Öz yeterlik hissi ve öz düzenleme çalgı çalışmalarında etken unsurlardır.

Öz yeterlik kavramı, bireyin başarılı olabileceğine ilişkin kendini yargılaması inancıdır. Öz yeterlik, öğrencinin belli olan bir işi başaracak yeteneğe sahip olup olmaması ile ilgilidir (Uçal Canakay, 2007: 37). Öz yeterlik kavramı, bireylerin kendilerini yargılama kapasitesi, sosyal öğrenme kuramının en önemli ilkesi olarak kabul edilmektedir. Bireyler, kendi düşüncelerini uyguladıktan sonra ortaya çıkan sonuçları değerlendirir ve kendini yargılayabilir. Bireyin kendinin farkında olması ve öğrenme kapasitesi ile yapacağı iş arasında değerlendirme yapması, öğrenme sürecinde önemli bir durumdur (Yeşilyaprak, 2002: 209).

Öz düzenleme kavramı, bir beceriyi kazanabilmek için hedef belirleme, strateji kullanımı, kendini denetleme ve kendini izleme gibi stratejiler kullanarak bireyin kendisinin kontrolü ile gerçekleşen duygu, düşünce ve davranıştır (Zimmerman, 2008). 19. yy.'da öğrenme, formal bir disiplin olarak görülüyordu ve öğrenci başarısızlığının da kişisel çaba ya da zekâ eksikliğinden kaynaklandığı düşünülmekteydi. Öğrencilerin, okulun kazandırdıklarından yaralanabilmeleri için kişisel sınırlılıklarını ortadan kaldırmaları beklenmekteydi. Öz düzenleme kavramının gelişmesi diksiyon ve el yazısı

gibi kişisel alışkanlıkların edinilmesinden ibaretti (Zimmerman, 2002: 65). Çalgı eğitiminde öz düzenleme öğrenciler için önemli bir kavram olmakla beraber, öğrencinin yapacağı veya yapmak istediği birçok davranışın ve çalışmanın nasıl bir yol izlemesi gerektiğini bulması ve ona göre çalışma ortamı yaratması olarak açıklanabilir.

Çalgı eğitiminde, çalgıya ve derse karşı olan tutum, motivasyon ve çalışma isteği bu hususta önemli olduğu gibi, bu tür becerilerin kazandırılması da önemlidir. Öğrencilerin çalgı eğitimlerinde karşılaşacakları problem durumlarını rahat çözümlmelerine yardımcı olacaktır (Üstün, 2019: 384).

Çalgı eğitiminde, öğrenmenin gerçekleşebilmesi için öğrencinin öğrenme yöntemlerini iyi bir şekilde kullanması, öğretmenin önerilerini dikkatlice dinlemesi, bireysel çalışma sürecini en iyi şekilde kullanması önerilmektedir. Öğrencilerin, bireysel çalışma süreçlerini etkili şekilde kullanabilmeleri için, fiziksel ve ruhsal yönden çalışmaya hazır durumda olmaları, çalışmak için istekli olmaları ve en önemlisi de zihinsel olarak kendilerini tam anlamıyla çalışmaya verebilmeleri önemlidir (Şendurur, 2001: 149).

Çalgı eğitiminde daha önceden planlanarak hazırlanan programların, öğrenciler için belirli hedef davranışları kazandırması ve etkili öğrenmelerin gerçekleştirilebilmesi için, öğrencinin çalgıyı sevmesi, öğrenmeler için istekli olması, öğrenilecek konulara ilgi duyması, belirli bir öğrenme gücüne sahip olması, çalgı çalmak için gerekli olan öğrenme yöntemlerini bilinçli kullanması, fiziksel, ruhsal ve zihinsel olarak öğrenmeye hazır bir halde olması, çalışma için beklenti düzeyinin oluşması, öğreticinin önerilerini dikkate alması, kendisine ve öğretmene güvenmesi önemlidir. Etkili öğretimin gerçekleşebilmesi için ise öğreticinin kendi alanında söz sahibi olması, dersi istekli bir şekilde işleme ile birlikte, öğrenciyi öğrenme için motive etmesi, öğrenmeyi kolaylaştıracak yöntemleri öğrencilerin her birinin bireysel farklılıklarına göre en uygun şekilde seçip uygulaması, öğrencinin öğrenmeleri ve hazırbulunuşluk düzeylerini ve beklentilerini dikkatlice tespit etmesinden sonra, buna göre davranması gerekmektedir (Şendurur, 2001: 154).

Çalgı eğitiminde yapılan plan ve programlar bireyin çalışma süreci içerisindeki başarısına, öğretici kişinin mesleki yeterliliğine, öğrenci ile arasındaki diyaloglara, öğrenci bilgisi ve yeteneğine etki etmektedir. Bireylerin müzikal yetenekleri ve anatomik farklılıklarından dolayı bireysel olarak ders işlenmesi ve öğrencilerin derste

İlgileri derse olan tutumları ve motivasyonlarının da öğretmen tarafından desteklenmesi gerekmektedir. Bunların dâhilinde öğretilmekte aranılan önemli özellik olarak her öğrenciye yönelik, farklı plan ve uygulama hazırlama becerisine sahip olmasıdır (Çilden, 2016: 2209).

3.1. VİYOLA EĞİTİMİ

Yaylı çalgılar ailesinin bir üyesi olan viyola, keman ile eğitim olarak benzer yolları izleyen fakat farklı literatürlere sahip iki alandır. Bu iki alan arasında her ne kadar materyal alışverişi olsa da çalgıların büyüklük farklılıklarından kaynaklanan tınısal ayrımları sebebiyle zaman içerisinde metotları bakımından da birbirlerinden ayrılmışlardır.

Yaylı çalgılar ailesinin, üyesi olan viyola kemandan boyut olarak biraz büyüktür. Gövde ölçüleri 38-44 santim arasında değişen yaylı çalgılar ailesinin üyesi olan viyola, solo, oda müziği ve orkestraların vazgeçilmez çalgısıdır. Kemandan sonra ikinci ince sesli ve insan sesindeki karşılığı alto olarak adlandırılan viyola, İtalyanca, İspanyolca, İngilizce de viola, Fransızca da alto ya da viole, Almanca da Bratsche ya da Viola olarak adlandırılmaktadır (Say, 2012: 567).

Yaylı çalgılarda viyola eğitimi temel aldığı amaçlar bakımından ele alındığında, temel bilgi ve beceriler olan, çalgının yapısal özelliklerini bilme, çalgıyı doğru tutma ve durma, entonasyon gibi bir takım teknik konular bulunmaktadır (Uslu, 2012: 3).

Viyola eğitimi, 19. yüzyıla kadar Avrupa’da viyola eğitmeni olmadığından, keman için yazılmış metotlar kullanılarak gerçekleştirilmiştir. 1807 yılında ilk defa Alessandro Rolla tarafından Milano Konservatuarı’nda viyola eğitimi verilmeye başlamasının ardından zamanla diğer okullarda da viyola dersleri yapılmaya başlanmıştır. Viyola ve keman aynı teknik benzerliklere sahip olduğu için, keman icracıları viyola partiyonlarını kolaylıkla çalabilmekteydiler. Bu durum viyola eğitiminin gelişimini olumsuz etkilemiştir. Viyolanın tını ve rengini ortaya çıkaracak sanatçıların ortaya çıkması ile beraber viyola solo bir çalgı olmaya başlamış ve eğitimine de gereklilik artmıştır (Aydar, 2002’den akt. Yazıcı, 2014: 40).

Viyola için yazılmış olan ilk konçerto, barok dönem bestecisi G.P. Telemann’ın yazdığı Sol Majör Konçerto olarak bilinmektedir. Bu konçertonun yanı sıra Telemann, 2 ve 4 solo viyola için de konçertolar yazmıştır (Tıknaç, 2010: 24).

18. yüzyılın sonlarından itibaren viyola, müzikal olarak ve literatür bakımından önemli bir gelişim göstermeye başlamıştır. Oda müziği ve senfoni gibi gruplarda diğer çalgılarla aynı konuma gelen viyola, teknik olarak da kendini göstermeye başlamıştır. Wolfgang Amadeus Mozart'ın keman, viyola ve orkestra için yazdığı senfoni konçertantı, bu iki çalgının eşit duruma geldiğini göstermektedir. Bu eser viyolanın ve kemanın teknik ve müzikal olarak eşit görülmeye başlandığının bir kanıtıdır (Nelson, 2003'ten akt. Bahar, 2016: 1215).

19. yüzyılda viyola için yazılan ve uyarlanan eserlerin sayısının artmaya başlamasıyla birlikte bu çalgıya dönük ilgi ve talepte de artış yaşanmıştır. O dönemde kendilerini viyolaya aday Hermann Ritter (1849) ve Lionel Tertis (1876) gibi isimler ortaya çıkmıştır. Sonralarında ise Onları Paul Hindemith ve Vadim Borissowsky gibi viyolacılar takip etmektedir. Ünlü viyolacı William Primrose, Uluslararası Viyola Derneği'ni (International Viola Society), Wilhelm Altmann, Viyolacılar Birliği'nin (Bratschistenbund-1929-1930) temelini 20. yüzyılın ilk yıllarında atmışlardır (Zeyringer, 1985'ten akt. Görgülü, 2006: 2).

“Viyola literatürü incelendiğinde çok değerli bestecilerin viyola için eser yazdığını görürüz. Özellikle Béla Bartok (1881) viyola için bestelediği üç yapıtıdan biri olan viyola konçertosu ile viyola repertuarında önemli bir yere sahiptir. William Primrose için bestelenen bu yapıt, Bartok'un ölümü ile yarım kalmış, viyolacı, şef ve besteci Tibor Serly yapıtı tamamlamıştır. Paul Hindemith viyola sanatçısı kimliği ile uluslararası üne kavuşmuş, viyola için bestelediği yirmibir yapıtı ile viyola sanatçılarına sadece sayısal olarak değil, sanatsal değeri yüksek olan zengin bir repertuar kazandırmıştır. Müzik dünyasında viyolaya ilgi gösterenlerin sayısının artması, bugüne kadar viyola için bestelenmiş yapıt sayısının çoğaltılmasına ve yeterli bir literatür oluşmasına da yol açmıştır” (Görgülü, 2006: 2-3).

Viyola eğitimi, mesleki anlamda müzik eğitimi veren kurumlarda, eğitimin düzeyiyle bağlantılı olarak, kazandırılan pedagojik yaklaşım ve dağarıyla çeşitli çalgı topluluklarına hazırladığı ve kazandırdığı viyola icracıları ile çalgı eğitiminin önemli boyutlarından (Uslu, 2012: 3).

“Viyola eğitiminin temel aldığı bilgi ve becerilerin arasında, duruş, tutuş, entonasyon, çalgının fiziksel özelliklerini bilme, belirli düzeydeki eser ve etütleri icra edebilme gibi belli konular bulunmaktadır” (Uslu, 2012: 3).

Viyola eğitiminde, öncelikli olarak öğrenmenin oluşabilmesi için bireyin öğrenme yöntemlerini iyi kullanması ve bilmesinin ardından, öğretici kişinin önerilerini ve aktarımlarını dikkate alması gerekmektedir. Öğrencinin bireysel olarak çalışma sürecini en iyi ve etkin olarak kullanması önemlidir. Aynı zamanda çalışma sürecini

etkili bir biçimde kullanabilmesi için, fiziksel (bedensel) ve ruhsal yönden çalışma yapabilmeye hazır hale gelmesinin ve çalışmayı olabildiğince fazla istemesinin yanında kendisini zihinsel olarak çalışmaya hazır hale getirmesi de gerekmektedir (Şendurur, 2001: 149).

4. VIYOLA'DA TEKNİK KONULAR

Viyola, tınısal renk bakımından farklı bir çalgıdır. Puslu ve alto bir sese sahip olmasından dolayı etkili bir anlatım gücüne sahiptir. Teknik konuları diğer yaylı çalgılarla hemen hemen aynıdır. Yaylı çalgılarda çalma tekniği, sağ ve sol el boyutlarında incelenmektedir. Viyola çalmaya, etken iki unsur olan sağ ve sol elin sistematik bir şekilde çalışması için, temel teknik becerilere sahip olunması gerekmektedir. Sağ elin konumlar, entonasyon ve müzikal süslemeleri içeren teknik konular etrafında gelişmesi, sol elin ise yay kullanımı ve yay tekniklerini bilmesi oldukça önemlidir. Viyola çalımında her iki elin oluşturacağı mekanik düzen çerçevesinde bireyler teknik ve müzikal olarak zorlanma yaşamayacaklardır.

Viyola eğitimi, genelde küçük yaştaki bireylere öğretilirken kemana viyola teli takılması veya bir süre keman eğitimi alındıktan sonra viyolaya geçilmesiyle başlanmaktadır. Viyola boyutça kemandan büyük bir çalgı olduğu için doğrudan eğitime başlanması konusunda bireyin yaşı, fiziksel özellikleri gibi unsurlar göz önünde bulundurulmalıdır. Viyola çalgısına başlama yaşı bu unsurlar dikkate alındığında farklılık gösterebilir. İdeal yaş olarak 13-14 yaş söylenebilir fakat kesin bir başlama yaşı bireyin fiziksel yetilerine bağlıdır.

Sağ elde yay tekniklerinden en temel olanlar legato, detaşe, staccato, pizzicato ve spiccato'dur. Sol elde ise, konum, konum geçişleri, vibrato, trill, grupetto, çarpma, süslemeler, doğuşkanların seslendirilmesi, sol el pizzicatosu olarak sayılabilir. Yaylı çalgıların hepsinde sağ ve sol elin koordineli çalışması çok önemlidir.

4.1. SAĞ EL TEKNİKLERİ

4.1.1. Detaşe

Yaylı çalgılarda, notaları bağlamadan ayrı çalma anlamına gelmektedir. Yayın kullanım olarak bağımsız ayrı ses üretme anlamını taşımaktadır (Say, 2012: 147).

Bölümlendirilmiş, parçalanmış, bağımlı olmadan çalma anlamına gelen detaşe, yay kullanılırken ayrı ayrı olarak çalınır. Yayın bütün bölümlerinde kullanılabilen detaşenin tele olan basıncı değişmez ve temiz, akıcı olmakla birlikte sesler arasındaki uyum bir sonraki ses ile aynı olmaktadır. Bu teknik için herhangi bir işaret kullanılmaz (Büyükaksoy, 1997: 42).

“Detaşe çalabilmek için, tıpkı diğer tekniklerde olduğu gibi belli özellikleri yerine getirmek gerekmektedir. Bunlar; yay ve tel değiştirme, sağ el ve sol elde basınç eşitlemesi, parmak düşürme, sesleri ayrı ayrı çalma, eşit yay, eşit ton, eşit ses uzunluğu vb.dir. İlke olarak, tempo hızlandırıldıkça yay uzunluğu kısaltılır. Böylece hızlı çalmak kolaylaşır. Bu kural detaşe için de geçerlidir. Yayın her yerinde detaşe yapılabilir. Ancak detaşe tekniğinin karakterine uygun özellikte, yayın ortası ile ucu arasında fakat ortaya yakın bir yerinde en kolay ve en belirgin biçimde yapılır” (Akın vd., 2018: 77).

4.1.2. Vurgulu Detaşe

Vurgulu detaşede yay her çalışmada aksanlı, vurgulu şekilde çalarak başlamaktadır. Bu olayın gerçekleşebilmesi için yayın hızının aniden artması ve ardından baskının çoğaltılması gerekmektedir. Dikkat edilmesi gereken husus ise martele ile aynı olmamasına özen gösterilmelidir. Bunların çerçevesinde yay çekmede bütünlük oluşturulması ve aralarda boşluk bırakılmaması lazımdır (Tamer, 2002: 14).

4.1.3. Detaşe Porte

Bu yay tekniğinde ses yavaş yavaş yükselmeye başlar sonra giderek azalmaktadır. Sesin yükselmesi tele olan baskının yay ile doğru orantılı olarak hareket etmesi ile gerçekleşmektedir. Çalıcı kişiye bağlı olarak aralarda boşluk bırakılabilir veya hiç kullanılmayabilir (Tamer, 2002: 14).

4.1.4. Legato

İtalyanca kökenli olan legato terimi birbirine bağlı olarak çalma anlamına gelmektedir (Say, 2012: 321).

Notaların kesintisiz bir biçimde aynı yay üzerinde çalınması anlamına gelen legato, çalınırken notalar aynı düzey, yükseklik ve temiz bir biçimde iletilmesi gerekmektedir. Doğru bir legatoya sahip olmak için temiz çalmanın yanı sıra uyum çok önemlidir (Akın vd., 2018: 83).

“Legato tekniğinde unutulmaması gereken başka bir durum da yay bir telden diğerine aktarılırken yuvarlak hareket ettirilir (yeni tele gittikçe yaklaştırılır). Hiçbir zaman, tel değiştirilirken yay köşeli hareketler yapmaz. Yayın yuvarlak hareketi, eşğin eğimine

uygun olmalıdır. Tel değiştirme hareketi, koldaki düzlem bozulmaksızın gerçekleştirilir. Kol bütünü ile hareket etmelidir. Sol elde alacak parmak, yay hareketinden önce teldeki yerini almış olmalıdır. Detaşede seslerin ayrı yaylarda birbirlerinden ayrılarak alınmaları ne kadar gerekliyse legato da ise aynı yayda seslerin birbirine bağlı olmaları o kadar gereklidir” (Akın vd., 2018: 83).

4.1.5. Martele

Martele, “Seslerin nitelikli ve pürüzsüz bir biçimde elde edilmesine martele denir. Martele tekniği genellikle orta tempolu parçalarda kullanılır. Martele tekniğini uygularken dikkat edilmesi gereken en önemli Őey, alınan her notanın başına keskin bir aksan yapılmasıdır” olarak tanımlanmaktadır (Akın vd., 2018: 30).

Glbeş, marteleyi kelime anlamı bakımından ekilemek ve vurmak olarak dile getirmektedir. alınan sesin kalitesinin bozulmadan elde edilmesi için, sağ el tekniğinin iyi olması gerektiğini söylemektedir. Tekniğin uygulamasını, öncelikle yayın tellere temas etmesinin ardından telin üzerine baskı oluşturarak birden çekilmesi ve aniden durdurulması olarak açıklamaktadır (Glbeş, 2018: 15).

4.1.6. Fouette

Aksanlı detaşeden türeyen, kamçılayarak çalma anlamına gelen fouette, yayın hızla kaldırılarak aniden hızlı ve güçlü bir Şekilde tele vurulması ile elde edilen bir tekniktir. Genel olarak yayın u kısmında ve iterek uygulanır. Bu tekniğe çalışılmaya başlanırken yayın iterek kullanılması, daha sonrasında çekerek çalınması bu teknik için kolaylık sağlayacaktır (Tamer, 2002: 16).

4.1.7. Staccato

Teknik olarak staccato, birden çok martelenin aynı anda ve zamanda çalınması olarak tanımlanmakla birlikte, martelede hızlı bir tekniktir. Staccato alınmadan önce martele tekniğinin çok iyi bir Şekilde öğrenilmesi gerekmektedir. Yayın kıllarının tele iyi bir Şekilde temas etmesi önemli bir husustur. (Aydar, 2002: 34).

Staccato tekniği, martele tekniği ile benzer özellikler taşımaktadır. İlk alınma başlangıcı aynı martele de olduğu gibi yayın tele vurularak çalınması ile başlamaktadır. Özellikle tekniğin doğru biçimde uygulanabilmesi için, sağ el ve sağ kol kaslarının kasılıp gevşemesi gerekmektedir. Sol elde aynı Şekilde zamanda sağ elle birlikte hareket etmelidir (Glbeş, 2018: 16).

4.1.8. Spiccato

Kelime kökeni İtalyanca olan spiccato, notaları kopuk olarak duyurmaz. Yay tekniği olarak önemi çoktur. Hızlı ve hafif şekilde çalınır (Say, 2012: 490).

Ses ve artikülasyon gibi teknik bakımlardan marteleye benzeyen spiccato yayın orta ve alt bölümlerinde kullanılmaktadır. Teknik uygulanırken, yüksek sesli çalınması, enerjik bir şekilde keskin ve çarpıcı duyurulması bu tekniğin özelliklerindedir. Kısa, keskin bir spiccato yapılabilmesi için, yayın orta kısmın biraz altında olması ve yay tahtasının dik şekilde olması gerekmektedir. Spiccatonun karakteristik özelliği yayın her notada tellerin üzerine düşmesinden sonra hemen kalkmasıdır. Yayın telin üzerine her düşmesi için ayrı bir kuvvet gerekmektedir (Biricik, 1998: 30).

4.1.9. Portato

Cantabile (şarkı söylercesine) özelliği taşıyan pasajlarda kullanılan portato, bağlı ve yumuşak çalınır. Bu teknikte her nota kibar bir şekilde artiküle edilir. Her nota birbirini taşır ve hafif bir şekilde başlayan ses büyür ve yumuşak bir biçimde son bulur. Ses, sağ elin baskı şiddetine göre çıkar. Çalarken yay üzerindeki sağ elin işaret parmağı önemli bir etkidir (Çuhadar, 2009: 125).

Detaçe yay türlerinden biri olan portato, uygulama kısmında detaçe porteye çok benzemektedir. Her notada yükselme olup sonrasında hafifleme ile meydana gelmektedir. Portato yapılırken, notaların aralarında duraksama yapıyorsa eğer, yay tel veya tellerin üzerinde durağan olmalıdır (Biricik, 1998: 29).

4.1.10. Pizzicato

Normalde pizzicato, sağ elin işaret parmağıyla teli çekmesiyle yapılmaktadır. Ancak sağ elin meşgul olması durumunda (virtüöziteyi göstermek için) sol el kullanılarak da pizzicato çalınabilmektedir. Bu durum “+” işareti ile gösterilir. Hareketin eşgüdümlü hızına ve teli çekme açısındaki farklılıklara göre de efektif durumlar elde edilebilir. Bazen icracılar pizzicatoyu hızlı çalım durumlarında sağ eldeki iki parmağı da kullanmaktadırlar (Çuhadar, 2009: 128).

Geçmişten günümüze özel bir efekt olan pizzicato, yaylı çalgılardaki tekniklerin önemli bir parçasıdır. Teknik olarak tel sol taraftan sağ tarafa doğru çekilir. Sonucunda ise net, kuru bir ses elde edilir (Sevsay, 2015: 46).

İtalyanca kökenli sözcük olan pizzicato, yay kullanmadan telleri parmakla çekmek anlamına gelmektedir. Müzik yazılarında “pizz” kısaltması kullanılmaktadır (Say, 2012: 430).

4.2. SOL EL TEKNİKLERİ

4.2.1. Konum (Pozisyon) Değiştirme

Çalgıda, müzikalitenin önemli faktörlerinden birisi olan konum geçişlerinin büyük veya küçük formlu birçok eser için çok iyi tasarlanmış olması gerekmektedir. Geçişler müzik cümlelerini en iyi biçimde ifade etmede kolaylık sağlayan, çalmayı kolaylaştıran özellikte olması gerekir. Bir parçanın parmak numaralarına ve konum geçişlerine önceden eseri yazan kişi veya düzenleyen başka bir kişi tarafından karar verilmiş olabilmekte fakat bazı durumlarda icra eden tarafından da elden geçirilmesi gerekebilmektedir. Çalgı eğitimi süreci içerisinde parmak numarası ile konum geçişleri düzenlemeleri, zaman içerisinde kişilere aktarılmakta ve düzeltmeler genellikle eğitimcinin inisiyatifinde yapılmaktadır. Öğrenciler ilerleyen zamanlarda ve profesyonel bir icracı boyutuna geldiklerinde, mutlaka konum geçişleri hakkında karar verilmesi gereken durumlar ile karşı karşıya gelmektedirler. Burada icracı böyle bir konuya müzikal ve teknik anlamda hâkim olması gerekmektedir. Bu nedenle eğitim süreci içerisinde konunun adım adım öğretilip uygulanması eksiksiz ve aşamalı bir sistem içerisinde atlanmadan öğrenciye sunulması gerekmektedir (Taş, 2019: 353).

Konum (pozisyon), sol elin çalgı tuşesinin üzerinde deki yerinin değişimi olarak nitelendirilmektedir. Konum değişikliği yapılırken, parmaklar ile başparmak birlikte aynı şekilde yeni konuma gitmektedirler. Bu değişiklik yapılırken başparmak ise yumuşaklığını kaybetmemelidir (Angı, 2005: 28).

Konum değiştirmenin hızı, icra edilen eserin hızı ile doğru orantılıdır. Çalınan eserin temposuna göre yavaş ise yavaş hızlı ise hızlı bir şekilde yapılmaktadır. Sadece hız ile bağlantılı olmayan konum değiştirme, başlama ve bitiş anları ile doğrudan bir zamanlama olayıdır (Büyükkaksoy, 1997: 12).

Konum değişimlerinde dikkat edilmesi gereken sadece sol el değildir. Bu değişimdeki ortaya çıkabilecek sorunlar sağ el ile de ilgilidir. Konum değiştirme esnasında yay yavaşlatılarak ve basıncı azaltılmalıdır. Bu nedenle parmak değişimi esnasında oluşan glisandolu sesin duyumu da azalacaktır (Angı, 2005: 28).

4.2.2. Vibrato

Çalınan sesi zengin göstermek, yumuşak ve yoğun duyulması için üflemlerli çalgılarda, vokal müzikte, yaylı ve telli çalgılarda kullanılan titreştirme(salınım) tekniğidir. Çalınan sesin dalgalanması ve yoğunlaştırılmasıdır (Say, 2012: 562).

Viyola da kullanılan vibrato çeşitleri, kişilerin farklı tercihlerine göre değişiklik göstermektedir. Kemanda hızlı bir vibrato kullanılırken, viyolada ise çalgının fiziksel özelliğine bağlı olarak yavaş ve geniş bir vibrato kullanılmaktadır (Varış, 2012: 176).

4.2.2.1. El- Bilek Vibratosu

Bilek vibratosu, el bileğinin ileri geriye doğru salınım hareketi ile gerçekleşmektedir. Ön kol sabit durması ve sadece elin bilekten hareket etmesi ile gerçekleşmektedir. Bu nedenle, el vibratosu bilek vibratosu olarak da adlandırılmaktadır. Bilek vibratosu, en fazla on sekizinci ve on dokuzuncu yüzyıllar kullanılmışlardır (Çelenk, 2011: 53).

4.2.2.2. Kol Vibratosu

Kol vibratosu ise kolun ileri ve geri şekilde salınım göstermesi ile oluşan bir harekettir. Burada üst kol sabit bir şekilde olur hareket etmez ve güç ön kolda toplanarak hareket gerçekleştirilir.

Büyükaksoy (1997: 24), göre “Kol vibratosunda ana hareket koldadır. Bu hareket dirsekte açıkça görülür. El ve parmaklar da bu harekete katılırlar. İtme hareketi el yerine ön koldan verilir, bu arada parmak pasiftir. Parmak teli tuşede tutacak kadar sıkıdır; ancak kolun hareketini engellemeyecek kadar da gevşek ve esnektir. Parmak yine ileri geri hareketi kol vasıtasıyla yaparak uzayıp kıvrılır”.

4.2.2.3. Parmak Vibratosu

Parmak vibratosu, temelde uzun ve titiz bir çalıma sonucunda elde edilen bir beceri, genellikle hızlı pasajlarda ve küçük nota değerlerinde kullanılan bir vibrato çeşididir (Varış, 2012: 173).

Bu vibrato diğerlerinden daha küçük genliğe ve hareketlere sahiptir. Parmak vibratosun da el ve kol hareketleri kontrol altına alınarak çalınması gerekmektedir.

Parmak hareketine dürtü parmağın kendisinden gelir ve hafifçe esneyen ve pasif hareket eden bir şekilde oluşur (Galamian, 1962: 40).

4.2.3. Trill

En belirgin özelliği parmakların tele yakın olmasıdır. Parmaklar telin üzerinden uzaklaşmamalı basma esnasında yine parmaklarda sıkışma olmaması gerekmektedir. Trill kullanılırken fazla güç uygulanması kasılmalara yol açmakta ve trill yapılmasını zorlaştırmaktadır. Serbest ve yumuşak şekilde başlanmalı ve daha sonra hızlandırılmalıdır. Trilin uygulamasında parmağın basılmasından öte telden kalkması kritiktir. Çünkü basma işlemi bir düşme hareketi olduğu için kolayca yapılmaktadır. Kaldırma hareketinde kaslar gerildiği için buda sıkça yapılan hatalardandır. Parmak telden uzaklaşmadığı sürece gerginlik önlemiş olacaktır (Aydar, 2002: 47).

4.2.4. Grupetto

Bir notadan başka bir notaya, yumuşak bir şekilde gidip gelmek olarak tanımlanan süsleme biçimidir. 16 Yüzyılın başlarından 18. Yüzyılın ortalarına kadar kullanılan Grupetto, bir sesin çevresindeki gideceği sesi çevrelemesi gibi etrafındaki dört ya da beş notadan oluşmakta olan ses kümesi olarak adlandırılmaktadır (Say, 2012: 230).

Bir notanın altında ve üstünde bulunan derecelerinin küme şeklinde çalınmasıdır. Küme şu sıraya tabi olarak; asıl notanın bir üst derecesi, asıl nota, asıl notanın bir alt derecesi, asıl nota olarak olmaktadır (Varış, 2002: 77).

4.2.5. Çarpma (Acciaccatura)

Temel notanın arasına sıkıştırılmış, nota yazımından önce gelen ve üzerinde küçük bir çizgi ile simgelenen, çok az bir zaman farkı ile çalınması ile ortaya çıkan süsleme tekniğidir. Yay hareketi ile başlayan bu teknik, icra edilen eserin hızı nasıl olursa olsun, rahat duyulabilecek şekilde anlaşılır olmalıdır. Sol elin parmakları tuşeye belirgin biçimde yönlendirilerek aniden yapılmalıdır. Tek seslerde kullanılabilirken iki ve üç sesli küme notalarda da kullanılmaktadır (Megep, 2006: 12).

4.2.6. Flageolet (Flajöle)

Fransızca kökenli olan bu kelime üflemleri çalgılar ailesinden olan küçük bir flütün adını almıştır. Ancak yaylı çalgılarda ki karşılığı farklı olan bu ses, ısıklık sesi çıkarmaya benzeyen bir çeşit tekniktir. Elde edilen ses, bahsi geçen flüt sesine benzediği için flajöle adını almıştır. Flajöle sesleri iki farklı şekilde edilmektedir. Sol el parmağının bir tele dokunması ile doğal flajöle, bir parmağın tele basıp diğer parmağın tele dokunması ile yapay flajöle elde edilmektedir (Megep, 2006: 10).

5. VİYOLA'DA ENTONASYON

Entonasyon, ses yüksekliğinin doğru olarak tınlaması anlamına gelmektedir. Bir eserin seslerini doğru olarak verilmesi veya sesleri doğru çıkarmak olarak da bilinmektedir. Latince "tek doğru ses" anlamında, İngilizce, Fransızca, Almanca ve İspanyolca da ise "intonation" anlamını taşımaktadır. Gazimihal Türkçe karşılığı olarak "seslem" önermiştir (Say, 2012: 180).

İyi bir entonasyona ve gelişimine sahip olmak için iyi bir duyma yetisine sahip olmak gerekmektedir. Sol elin parmakları doğrudan temiz sesi bulamayacakları için parmağın doğru yere basma konusundaki yönlendirilmesi iyi bir duyuyla gerçekleşecektir. Bunların yanı sıra doğru bir entonasyon için, dokunma ve hissetme de büyük rol oynamaktadır. Kulağın doğru yönlendirmesi sonucunda parmaklar, zaman içerisinde doğru yere basmayı öğrenecek, aralık ve mesafe hislerini kazanacaklardır. Doğru duruş ve tutuş bu işlemi hızlandıracaktır. Sol elin sap üzerindeki baskısı ve duruşu entonasyon için kolaylık sağlayacaktır. Kulağın bütün işlerin çerçevesinde sürekli olarak entonasyonu kontrol etmesi ve yönlendirmesi gerekmektedir (Aydar, 2002: 41-42).

Viyola eğitiminde gerçekleştirilen entonasyon çalışmaları, bireylerin sesleri çalmada, sol elin kullanımı ve yay kullanımıyla ilgili olarak farklı yaklaşımlar ile çalıştırılması gerekmektedir. Keman gibi aynı duruş ve teknik ile çalınan viyolanın icrasında, sol elin pozisyonu ve parmakların klavye üzerindeki durumu biraz daha farklıdır. Çünkü çalgı kemana göre biraz daha büyük olduğu için seslerin arasındaki mesafe biraz daha fazladır. Sesleri çalarken parmakların daha fazla açılması, yay kullanımında ise baskının biraz daha fazla olması gerekmektedir. Çünkü çalgının yapısı ile alakalı olan bu durumun öğrenciye gösterilirken doğru bir şekilde aktarılması

önemlidir. Çalgının büyüklük faktörü nedeniyle, çalımında biraz daha güç gerektiği için, çalgıyı çalarken ve tonlama yaparken zorlanmalar meydana gelebilir. Bu zorlanmalar, viyola için yazılmış olan egzersizler ve etütler ile bilinçli bir şekilde çalışıldığında olumlu sonuçlar meydana gelmektedir.

Viyola eğitiminde entonasyon sorunlarının belirlenmesinde kulak eğitimi önemli bir yer edinmektedir. Bu sebepten dolayı, kulak eğitiminin dikkate alınması gerekmektedir. İyi bir entonasyonun temelini, kulağın rehberliğindeki dokunma duygusu oluşturur. Entonasyon probleminin çözülebilmesi için, çalgı çalınmaya başlamadan önce işitsel bir hazırlık yapılması gerekir. Kulak eğitiminden ayrı bir viyola öğretiminin amacına ulaşması zor olacaktır (Tarkum, 2006: 122-123).

Viyola çalınırken vücudun nasıl duracağı, viyolanın omuz üzerindeki yeri ve yüksekliği müzik sehпасının yükseklik durumu bile ton kalitesini etkileyen unsurlardandır. Çalgının fiziksel olarak aşağıya doğru durması, çalınan yayın tele olan temasını azaltmakta ve aşağıya doğru kaymasına neden olmaktadır. Bu sebeple yayın tele temas ettiği noktada açısının değişmesine ve sesin çıkartıldığı noktadan uzak durmasına neden olur. Viyolanın sağa veya sola eğimi, eşik açısını dolayısıyla ses kalitesini de etkilemektedir (Çalgan, 2015: 7).

Viyola da yarım aralıklar çalınırken, parmaklar birbirlerine değse de bu durum çalan kişinin parmak yapısına ve çalgının boyutuna göre değişiklik gösterebilir. Viyola çalmaya yeni başlayan, yarım aralıkları çok yakın çalma eğilimi gösteren bireyler, yarım aralıkları çalarken yakın ve çok sıkı basılmaması gerektiğini, 1. pozisyonda bu tarz aralıkları çalarken parmakların aralarında boşluk olabileceğini göz önünde bulundurarak çalmalıdır (Çalgan, 2015: 7).

Yaylı çalgı çalan öğrenciler için solfej derslerindeki kulak eğitimi yöntemlerinin, yaylı çalgı entonasyon hedefleri dikkate alınarak geliştirilmesi gerektiği düşünülmektedir. Yaylı çalgı çalan öğrencilerin mümkün olduğu derecede kısa bir süre içerisinde aralıkları kavraması zorunludur (Yampolski, 1936'dan akt. Tarkum, 2006: 122). Özellikle eğitimin ilk aşamasında entonasyon için, solfejin büyük önemi vardır. Bir müzik cümlesinin entonasyonu her zaman bu cümlenin solfejinin yapılmasıyla düzeltilir. Burada ton duygusunun gelişmesi önemli rol oynamaktadır (Ginzburg, 1981'den akt. Tarkum, 2006: 122).

Yaylı algı eğitiminde entonasyon çalışmalarında öğrencilere sesleri piyanoyla vermek, seslerin tiz veya pes olduğunu söylemek gibi uygulamalara sıkça rastlanmaktadır. Bu yöntemler sonuçları itibariyle sıkıntılı olabilmektedir çünkü entonasyon algısına karşı öğrencinin pasif bir yaklaşım geliştirmesine ve her zaman eğitimci kontrolüne ihtiyaç duymasına sebep olmaktadır (Pogojeva, 1966'dan akt. Tarkum, 2006: 122). Oysa ki öğrenciler, seslerin enstrüman içerisindeki tınısını içselleştirmeli; tonal, modal, makamsal, çift ses, akor alımını ya da piyanoyla birlikte çalma ihtiyaı gereği, tuşede seslerin yerlerini kendiliğinden belirleyebilmelilerdir. Tampere sistem ile sınırlandırılmamış olan yaylı çalgıların çıkardığı sesler ile piyano gibi sabit akortlu çalgıların çıkardığı sesler arasında farklar vardır. Perdesiz çalgılarda seslendirilen eserler doğal tını gösterirken, sabit akortlu bir çalgı olan piyano ile icra edilen eserler daha kaba duyulmaktadır. Bu tür duyumları gizlemek için ileri düzeyde teknik ve artistik virtüozite sergilemek gerekmektedir (Yarman, 2003: 2-3). Bunun için de yüksek bir entonasyon bilinci içerisinde olmak yaylı çalgı eğitiminde zorunlu bir ihtiyaçtır.

İKİNCİ BÖLÜM

İLGİLİ YAYIN VE ARAŞTIRMALAR

1. TEZLER

Şendurur (2017), “Müziksel İşitme Okuma ve Yazma Eğitiminin Keman Eğitimine Etkisi” adlı tez çalışmasında, müziksel işitme okuma yazma eğitiminin, keman eğitimine etkisini ortaya koymak amacı ile analiz yöntemini kullanmıştır. Çalışma nicel bir araştırma özelliği taşımaktadır. Türkiye’de yedi üniversitenin müzik eğitim anabilim dallarının lisans son sınıfında eğitim gören 53 keman öğrencisine anket çalışması uygulanmıştır. Yapılan analiz çalışması ile ortaya çıkardığı neticelere göre, keman eğitimine, müziksel işitme okuma ve yazma dersinin etkisi olduğu bulunmuştur. Çalışmada, yapılan regresyon çözümlemesinin neticesine göre işitme eğitiminin keman eğitimine en büyük etkisi %54, en düşük etkisi %36 olarak hesaplanmıştır. Bireylerin görüşlerine göre, müziksel işitme okuma ve yazma eğitiminin, keman icrasının entonasyon boyutunda olumlu etkisi olduğu, aralık bilgisinin ise çift ses çalma da etkili olduğu, ritmik notaları çalmada kolaylık sağladığı, hızlı deşifre etme gibi birçok şeye katkısı olduğunu düşünmektedir.

Denizer (2008), “Müzik Eğitimi Anabilim Dalları ’nda Gitar Öğrencilerinin Müziksel İşitme Okuma Yazma Dersi Başarılarının Öğretmen ve Öğrenci Görüşleri Açısından Değerlendirilmesi” başlıklı tez çalışmasında, Marmara Üniversitesi Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü Müzik Eğitimi Anabilim Dalı, ilgili öğretim elemanları ile öğrencilerinin eğitim ve öğretim sürecine ilişkin görüşleri konu alınmıştır. Marmara Üniversitesi Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü Müzik Eğitimi Anabilim Dalı, ilgili öğretim elemanları ile Bireysel Çalgı (Gitar) öğrencileri araştırmanın evrenini oluşturmaktadır. Örneklem grubunu ise Öğrencilere ve öğretim elemanlarına anket uygulanmıştır. Öğrenciler bireysel çalgı eğitimi (Gitar) dersi ve Müziksel İşitme Okuma Yazma derslerini ilişkilendirmiş, verdikleri yanıtlara göre bireysel çalgı eğitimi (Gitar) dersinin, Müziksel işitme okuma yazma dersine ihtiyaç duyduğunu belirtmişlerdir. Müziksel işitme okuma yazma derslerinde başarılı olan öğrencilerin çalgı eğitimi derslerinde de başarılı oldukları sonucuna varılmıştır. Öğretim elemanları, müziksel işitme okuma ve yazma dersinin etkisini, bireysel çalgı eğitiminde notaları ve sus değerlerini zorlanmadan okuyabilen, deşifre ve dikte konusunda başarılı, melodik ve ritmik hafızası gelişmiş, gürlük işaretlerini bilerek uygulayabilen, çıkıcı ve inici majör

veya minör dizileri tanıyan, modülasyonları anlayabilen, hız terimlerini uygulayabilen öğrencilerin daha başarılı olduğu neticesine varmışlardır.

Tehli (2020), “Müzik Teknolojileri Kapsamında Geliştirilmiş Sanal İşitsel Ortamın Yaylı Çalgı Öğrencilerinin Entonasyon Farkındalığına Etkileri” başlıklı tez çalışmasında, müzik teknolojileri kapsamında sanal işitsel ortam oluşturularak, yaylı çalgılar eğitimi sürecinde öğrencilerin entonasyon farkındalığına etkisini incelemek ve süreç hakkında değerlendirme yapmak amaçlanmıştır. Bursa Uludağ Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü, Müzik Eğitimi Anabilim Dalı 1. 2. 3. ve 4. Sınıf öğrencilerinden yaylı çalgı (keman, viyola, viyolonsel, kontrbas) çalan toplam 30 kişi kız ve erkek müzik öğretmeni adaylarından oluşmaktadır. Yöntem olarak birleştirme (çeşitleme) deseni kullanılmıştır. Araştırmanın, ön test ve son test kontrol gruplu deneysel desen modelinde, yansız atama ile oluşturulan deney ve kontrol olmak üzere iki gruba ayrılmış 15’i deney, 15’i kontrol gruplarına atanan toplam 30 kişiden oluşan olan katılımcılara “Çalgı eğitiminde entonasyon farkındalığı” ölçeği uygulanmıştır. Deney grubunda yer alan katılımcıların akustik açıdan kendilerini İstanbul Cemal Reşit Rey Konser Salonu sahnesinde çalıyormuş gibi hissetmeleri sağlanmış ve bu deneyim hakkındaki düşünceleri sorulmuştur. Elde edilen veriler sonucunda müzik teknolojileri kapsamında geliştirilmiş sanal işitsel ortamın, yaylı çalgı çalan öğrencilerin entonasyon durumlarında belirgin bir fark çıkmadığı sonucuna ulaşılmıştır. Diğer yandan müzik öğretmenleri adayları ile yapılan görüşmelerde sanal işitsel ortam teknolojisinin yepyeni olanaklar sağladığı, böyle bir teknolojinin entonasyon farkındalığı oluşturmada belirgin bir fark yaratmasa da katılımcıları heyecanlandığı ve isteklendirdiği görüşlerine de yer verilmiştir.

2. MAKALELER

Karkın (2007), “Müzik Teorisi ve İşitme Eğitimi Dersinin Piyano Eğitimi Üzerindeki Etkileri, Karşılaşılan Sorunlar ve Çözüm Önerileri” adlı makale çalışmasında, müzik öğretmeni adayları yetiştiren kurumlarda Müzik Teorisi ve İşitme Eğitimi dersinin piyano eğitimi üzerindeki sonuçlarını kapsayan bir çalışma hazırlamıştır. Bu dersleri alan öğrencilere anket uygulaması yapılmıştır. Ortaya çıkan verileri istatistiksel ve betimsel olarak yorumlamıştır. Araştırmada tarama modeli ile birlikte anket çalışması yapılmıştır. Araştırma, Balıkesir Üniversitesi Necatibey Eğitim Fakültesi Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü Müzik Eğitimi A.B.D. 3. sınıf öğrencileri (55

kişi) ile yürütülmüştür. 3. sınıf öğrencilerine uygulanan anket sonucundan çıkan bulgular tablolar ve grafikler ile açıklanmıştır. Solfej ve armoni alt derslerinin her iki ders içinde başarıyı yükselttiği, Müziksel Teorisi ve İşitme Eğitiminin piyano dersine katkı sağladığı, piyano eğitiminin ise Müziksel Teorisi ve İşitme Eğitime paralel bir şekilde katkı sağladığı sonucuna varılmıştır.

Angı, Albuz ve Birer (2013), “Keman Eğitiminde Karşılaşılan Entonasyon Problemleri ve Çözüm Önerileri” adlı makale çalışması, yaylı çalgılar öğretiminde karşılaşılan entonasyon problemlerini ortaya koymak ve ortaya çıkan problemleri en aza indirmek üzere veya ortadan kaldırmak amacıyla yapılmıştır. Alan araştırması ile birlikte yapılıp, betimsel bir çalışma özelliği taşımaktadır. Tarama, kaynak gösterme ile nitel bulgulara, anket yöntemi ile nicel bulgulara ulaşılmış olup, istatistiksel yöntem ile elde edilen bulgular tablo haline getirilerek yorumlanmıştır. Keman eğitiminde entonasyon kavramını doğrudan veya dolaylı şekilde etkileyen birçok unsurun bulunduğunu ortaya konulmuştur. Çalgının tutuşundan ve sesin üretilme noktasına kadar birçok durumun iç içe olduğunu belirtmişlerdir. Yapılan çalışmada, elden edilen bulgular ile entonasyon ve çalgı öğretimi konusunda doğrusal bir ilişki olduğu bulunmuştur. Bu nedenle çalgı çalan öğrencilerini müzikal dikkat, algı ve bellek konularında işitsel alanın tümüne yönelik olarak donanımlı olmalarının çok avantaj sağlayacağı sonucuna varılmıştır. Bu alanlardaki eksikliklerin enstrüman çalma başarısını etkileyeceği görüşüne varılmıştır. Başka bir boyutta ise doğru akort konusu ele alınmıştır. Yanlış akort ile çalışan bireylerin sesleri yanlış işiteceğine ve hep öyle algılayacağına yer verilmiştir. Çalgı öğretiminde icracıyı etkileyen en büyük faktörün entonasyon olduğu ve önkoşulun iyi bir işitme yetisine sahip olunması gerekliliği görüşünü açıklanmıştır.

Uyan (2017), “Solfej Eğitiminde Eşlik Çalgısı Olarak Gitar ve Piyano Kullanımının Karşılaştırılması” adlı makale çalışmasında, Müzik Eğitimi Anabilim Dalı lisans düzeyi solfej eğitimi dersinde, gitar ve piyanonun eşlik çalgısı olarak kullanımını ve öğrencilerin performansları açısından karşılaştırmasını araştırmıştır. Araştırmanın çalışma grubunu, Gaziosmanpaşa Üniversitesi Müzik Eğitimi Anabilim Dalı lisans 3. sınıf öğrencileri oluşturmaktadır. Kontrol gruplu ve son test desenli çalışmada, bir solfej parçasının piyano eşliğini armonik ve ritmik olarak gitara uyarlamıştır. Deney grubunu gitar, kontrol grubunu ise piyano ile olmak üzere iki gruba ayırmış ve iki hafta süresince gruplarda aynı programlar izlenerek çalışmalar gerçekleştirilmiştir. Sonrasında grupları

son teste tabi tutarak sonuçlarını değerlendirmiştir. Araştırmada elde edilen son test verilerine göre, solfej eğitiminde eşlik çalgısı olarak gitar ve piyano kullanımı arasında, öğrencilerin başarıları açısından anlamlı bir fark olmadığı sonucuna ulaşılmıştır. Deney ve kontrol gruplarını son test puanlarını incelenmesinin ardından eşlik çalgısı olarak gitar kullanılan deney grubu ile piyano kullanılan kontrol grubu arasında başarı düzeylerinin yakın olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Topoğlu (2010), “Viyolonsel Çalışma Sürecinde Eşlikli Çalışmaların Viyolonsel Öğrencilerinin Entonasyon Doğruluğuna Olan Etkileri” başlıklı makale çalışmasında viyolonsel çalışma sürecinde eşlikli parmak açma çalışmaları metodları ile diğer eşlikli çalışmaların, viyolonsel çalan öğrencilerin entonasyon durumlarına olan etkileri araştırılmıştır. Yapılan araştırmanın çalışma grubunu Adnan Menderes Üniversitesi Eğitim Fakültesi Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü Müzik Eğitimi Anabilim Dalında öğrenim görmekte olan beş viyolonsel öğrencisi oluşturmaktadır. Çalışma bir dönem boyunca devam etmiştir. Zaman serisi ve deseni olarak planlanan çalışmada öğrencilerin çaldıkları eserler iki haftada bir olmak üzere altı kez kayıt edilmiştir. İlk altı hafta da geleneksel yöntemler ile çalışılmış sonraki altı haftada ise eşlikli parmak açma metodları ve eserleri ile birlikte eşlikli çalışmalar gerçekleştirilmiştir. Yapılan çalışmada, eşlikli çalışma katılan öğrencilerin entonasyon durumlarının düzelmeye başladığı gözlemlenmiştir.

Ergen ve Bilen (2010), “İlköğretim Düzeyinde Eşlikli Çalmaya Dayalı Keman Eğitiminin Entonasyon, Özgüven ve Tutum Üzerindeki Etkisi” adlı makale çalışmasında, ilköğretim düzeyinde eşlikli çalmaya dayalı keman eğitiminin eşliksiz çalmaya dayalı keman eğitimine göre entonasyon, özgüven ve keman dersine karşı tutum üzerindeki etkisini belirlemek için hazırlanmıştır. Araştırma, ön test ve son test modelinin kullanıldığı, 2008-2009 eğitim – öğretim yılında, Balıkesir Hatice Fahriye Eğinlioğlu İlköğretim Okulu’nda 3, 4 ve 5. sınıfta öğrenim gören toplam 30 öğrenci ile gerçekleştirilmiştir. Deney grubunda 15 öğrenci ile eşlikli çalmaya dayalı keman eğitimi, kontrol grubunda ise yine aynı 15 öğrencinin bulunduğu ile eşliksiz çalmaya dayalı keman eğitimi gerçekleştirilmiştir. Araştırmada verilerin elde edilmesi noktasında Piers- Harris ölçeği, Keman dersine Yönelik tutum ölçeği ve Entonasyon Değerlendirme Formu kullanılmıştır. Elde edilen verilerde, eşlikli çalmaya dayalı keman eğitiminin, eşliksiz çalmaya dayalı keman eğitimine göre entonasyon, özgüven

ve tutum açısında öğrencilerin daha fazla gelişimine katkıda bulunduğu ve olumlu farklar ortaya koyduğunun sonucuna varılmıştır.

Tarkum (2006), “Entonasyon Açısından Keman Öğretimi” başlıklı makale çalışmasında, keman eğitiminde entonasyon konusu ile görüşlere ve çözüm önerilerine yer vermiştir. Eğitim sürecinde, entonasyona ilişkin sorunların bu sürecin doğal bir uzantısı olduğunu ancak, bu sorunların temelinde yatan nedenlerin iyi anlaşılması ve dikkatli bir zamanlamayla, duruma uygun çözümlerin üretilmesi gerektiğini açıklamıştır. Çalışmasında her iki elin pozisyonunu ve kulağın geliştirilmesinin paralel bir şekilde yürütülmesi gerektiğini açıklamış ve kulak geliştikten sonra entonasyon çalışmalarına geçilebileceğini söylemiştir. Öğrenciye sesleri piyanoyla vermenin, sesin tiz veya pes olduğunu söylemenin, bu tarz uygulamalarda sıkça rastlanılan ve doğru olmayan yöntemlere dayalı eğitim sistemi olduğunu, öğrencilerin entonasyona karşı olumsuz bir yaklaşım geliştireceğine ve böylece öğrencilerin her zaman öğretmenin himayesine ihtiyaç duyacağını dile getirmiştir. Bir yaylı çalgı icracısının entonasyonunun doğruluğunun, çalgıyı çalan bireyin işitsel durumuna ve içsel duyuş gibi özelliğine bağı olduğunu ifade etmiştir. İçsel duyuşun, icra eden kişinin gerçekte duyurmak istediğı müziğinin yanında, sanki bir ön duyuş ile zihninde bu müziğı canlandırmasına olanak sağlaması olarak açıklamış, bu durumu, entonasyon çalışmalarının yönünün ve içeriğinin belirlenmesinde temel hareket noktası olarak ifade etmiştir. Yaylı çalgı entonasyonunun işitme eğitimi ile doğru orantılı olduğunu ve yaylı çalgı çalan bireylerin daha detaylı işitme eğitimi alması gerektiğini savunmuştur.

Sonsel ve Tanrıverdi (2019) “Piyano Eşlikli Başlangıç Viyola Öğretiminin Entonasyon Hâkimiyeti Açısından İncelenmesi ve Değerlendirilmesi” başlıklı makale çalışmasında, 2014-2015 eğitim öğretim yılında kullanılan “Güzel Sanatlar ve Spor Liseleri 9. Sınıf Türk ve Batı Müziğı Çalgıları Viyola” ders kitabında bulunan ilk üç ünitenin form ve armonik analizi yapılarak ve eşliktendirme çalışması yapılmıştır. Nicel araştırma yöntemlerinden deneysel desen türü kullanılmıştır. Araştırmada deneysel desen türlerinden olan gerçek deneme modellerinden Son test Kontrol Gruplu Deneme Modeli seçilmiştir. Araştırmanın çalışma grubunu, Konya Çimento Güzel Sanatlar Lisesi ve Ankara Güzel Sanatlar Liselerinde öğrenim gören 9. Sınıf viyola öğrencileri toplam da 4 öğrenci oluşturmaktadır. Deney ve kontrol grubu olarak ikiye ayrılmıştır. 12 hatalık deneysel süreç için deney grubundaki öğrencilere piyano eşlikli başlangıç viyola eğitimi, kontrol grubundaki öğrencilere piyano eşliksiz başlangıç viyola eğitimi

verilmiştir. Öğrenci Demografik Bilgi Formu kullanılarak veri toplama araçları olarak öğrencilerin demografik bilgilerin belirlenmiş, öğrencilerin entonasyon başarılarını tespit etmek için Entonasyon gelişim ölçekleri kullanılmıştır. Entonasyon Gelişim Ölçekleri 1-2-3 deneysel sürecin 4, 8 ve 12. haftalarında uygulanmış ve kamera ile kayıt altına alınarak alanında uzman 3 kişi tarafından değerlendirilmiştir. SPSS programı kullanılarak elde edilen veriler çözümlenmiştir. Elde edilen bulgulara göre, deney grubu öğrencilerinin “Entonasyon Gelişim Ölçekleri” toplam son test puanları, kontrol grubu öğrencilerine oranla yüksek bulunmuştur. Deney ve kontrol grubu öğrencilerinin Entonasyon Gelişim Ölçekleri” toplam son test puanları ile kalıcılık toplam puanları arasında her iki grubunda gelişiminde olumlu bir fark olmuş ancak deney grubundaki öğrencilerin lehine sonuçlandığını ifade etmişlerdir.

Taş (2020), “Yaylı Çalgılar Eğitiminde Entonasyonu Geliştirmeye Yönelik Kullanılan Üç Yöntemin Karşılaştırılması” başlıklı makale çalışmasında, yaylı çalgılar eğitiminde karşılaşılan entonasyon sorunları ve çözümüne yönelik kullanılmakta olan geleneksel yöntemlerden, piyano eşlikli çalma, vokalizasyon ile sözel geri bildirim yöntemlerini araştırmaya katılan öğrencilerin öğrenim gördükleri sınıf düzeyi ve çaldıkları çalgı değişkenlerine göre karşılaştırmalı olarak değerlendirmesinin ardından uygulamadaki etkinlik düzeylerinin belirlenmesi amaçlanmıştır. Araştırmanın çalışma grubunu, Ankara, Bolu, Bursa Zeki Müren, İzmir Ümran Baradan ve Manisa Güzel Sanatlar Liselerinde 10, 11 ve 12. sınıf düzeyinde öğrenim gören ve gönüllü olarak katılan keman, viyola ve viyolonsel eğitimi alan 126 öğrenci oluşturmaktadır. Araştırmanın modeli yarı deneysel deneme modellerinden faktöriyel model, deseni de gruplar arası faktöriyel desen olarak belirlenmiştir. Öğrencilerden 63’ ünün keman, 27’ sinin viyola ve 36’ sının viyolonsel çaldığı belirlenmiştir. Araştırmada veri toplama aracı olarak araştırmacı tarafından hazırlanan “Entonasyon Ölçeği-1” ve “Entonasyon Ölçeği-2” ile “Entonasyon Değerlendirme Formu” kullanılmıştır. Araştırmada uygulama öncesi ve sonrasında ölçekleri seslendiren öğrencilere ait ses kayıtları bilgisayara aktarılıp “Melodyne Studio” programı aracılığıyla frekans analizi yapılmıştır. Frekans analizi sonrasında elde edilen ön test puanlarına ait sıra ortalamaları, son test puanlarına ait sıra ortalamaları ve son test, ön test fark puanları karşılaştırılmıştır. Araştırmanın bulgularında piyano eşlikli, vokalizasyon ve sözlü geri bildirim yöntemlerinin çalgı ve sınıf düzeylerini temsil eden deney gruplarının tümünde doğru entonasyonla çalma becerisini anlamlı derecede arttırdığı tespit edilmiştir. Piyano

eşlikli çalma yönteminin, yaylı çalgı öğrencilerinin entonasyon becerilerini olumlu yönde etkilediği, vokalizasyon yönteminin entonasyon becerilerini anlamlı derecede geliştirdiği, sözel geri bildirim yöntemi de entonasyon becerilerinin geliştirilmesinde anlamlı derecede etkili olduğunu sonucuna ulaşmıştır.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

VİYOLA İLE İŞİTME EĞİTİMİNİN ÇALGI ENTONASYONUNA ETKİSİ ÜZERİNE ARAŞTIRMA

1. ARAŞTIRMANIN AMACI

Müzik eğitimi veren kurumlarda işitme eğitimi, piyano kullanılarak yürütülmektedir. Piyano tampere sisteme sahip olan bir çalgıdır. Bunun karşısında yaylı çalgılarda sistem, tampere gibi tanımlansa da çalımda entonasyon bakımından farklı yaklaşımları gerektirmektedir. Tampere sistem ile sınırlandırılmamış olan yaylı çalgı çalanlarda tonal, modal, makamsal yapılar, çıkıcı-inici diziler, çift ses, akor çalımı ya da piyanoyla birlikte çalma ihtiyacı gereği entonasyon farkındalığının en iyi düzeyde olması gerekmektedir. Yaylı çalgı entonasyon farkındalığının oluşturulmasında, viyoladan duyurulan seslerin, aralıkların, ezgisel bütünlük algısına ilişkin bilişsel çözümlerlerin nasıl sonuçlar vereceği hususu merak konusudur. Buradan yola çıkarak bu araştırmada; viyola ile gerçekleştirilen işitme eğitiminin, entonasyon bakımından çalgı deşifresine yansımalarının belirlenmesi amaçlanmaktadır.

2. ARAŞTIRMANIN ÖNEMİ

Bu araştırma, viyola ile gerçekleştirilen işitme eğitiminin, öğrencilerin viyola entonasyonlarına etkisinin nasıl olduğunun ortaya konulmasının yanı sıra; viyola ile işitme eğitimi verilmesi, eğitim programı oluşturulması ve alan yazına katkı sağlayacak olması bakımından önemlidir.

3. ARAŞTIRMANIN KAPSAMI VE SINIRLILIKLARI

Bu araştırma,

- Tek ses, çift ses, ezgisel duyum ve deşifre çalma boyutunda öğrencilerin durumlarını tespit etmeye yönelik olarak hazırlanmış ön test,
- Sekiz haftalık, haftada bir saat süreyle gerçekleştirilen eğitim programı,
- Konuya ilişkin durum değerlendirilmesi için son test,
- Araştırma için belirlenen süre,
- Araştırmada gönüllü olan öğrenciler ile sınırlıdır.

4. ARAŞTIRMANIN YÖNTEMİ VE MODELİ

Bu araştırma, amacı doğrultusunda yarı deneme modeli ve tek grup desenli bir çalışma olarak planlanmıştır. Öğrencilerin viyola entonasyonunu algılama durumlarının ön test ile belirlenmesinin ardından, eşit eğitim verilmiş, sonra son test gerçekleştirilmiştir. Elde edilen nicel veriler betimsel olarak yorumlanmıştır.

“Yarı deneme modelleri, bilimsel değer bakımından, gerçek deneme modellerinden sonra gelir. Gerçek deneme modellerinin gerektirdiği kontrollerin sağlanamadığı ya da onların bile yeterli olmadığı birçok durumda yarı deneme modellerinden yararlanır. Yarı deneme modellerine, mevcut ortamda “olabilenin en iyisi olarak bakılmalı ve model bu şekilde değerlendirilmelidir. Bazı kontrol güçlüklerine bakarak, bunları kullanmaktan vazgeçmek yerine, sınırlıklarını önemle dikkate almak kaydıyla, bu modelleri, gerçek deneme modellerinin uygulanamadığı durumlarda tercih etmekte yarar vardır. Özellikle, toplum bilimlerinde, alanda yapılan birçok denemede bu modeller bazen en uygun seçenek olabilmektedir” (Karasar, 2016: 134).

Tek grup desenli çalışmalarda denekler çalışma ortamından olduğu şekilde alınmaktadır. Bir süre doğal bir şekilde izlemeleri yapılır ve teste tabi tutulurlar. Sonrasında denel işlemi gerçekleştirilir. Bu işlemden sonra tekrar izlemeleri yapılır ve test bir kez daha uygulanır. Bu tek grup desenli çalışmada, yapılan çalışmalardan önce ve sonra sonuç alınan, elde edilen verilerin arasındaki farklara bakılır (Sönmez ve Alacapınar, 2011: 65).

5. ARAŞTIRMANIN ÇALIŞMA GRUBU

Bu çalışmada çalışma grubunu 2018-2019 eğitim yılında AKÜ Devlet Konservatuvarı Müzik Bölümü YASD’da eğitim gören ve gönüllü olarak katılan iki viyola öğrencisi oluşturmaktadır. Öğrenciler derslere düzenli katılım sağlamışlardır. 2 öğrenci de Güzel Sanatlar Lisesi mezunu öğrencilerdir.

6. VERİLERİN TOPLANMASI VE İŞLENMESİ

6.1. ÖLÇME ARAÇLARI VE EĞİTİM SÜRECİNİN HAZIRLANMASI

Araştırmada, öğrencilerin işitme durumlarını ölçme uygulaması viyola ile gerçekleştirilmek üzere bir ön test ve son test geliştirilmiştir. Hazırlanan ön test ve son test soruları, öğrencilerin müziksel işitme durumları ve deşifre yapabilme becerilerinin tespiti amacıyla hazırlanmıştır. Ön testin çıkan sonuçlarına göre bir eğitim planı geliştirilmiş, verilen eğitimin sonucunda son test uygulaması yapılarak öğrencilerin

gelişim durumları tespit edilmiştir. Kullanılacak olan sorular için, AKÜ Devlet Konservatuvarı 'nda, Solfej ve Teori, aynı zamanda yaylı çalgılar alanında da uzman iki eğitimci ve Yaylı Çalgılar Eğitimi alanında uzman bir eğitimci ile görüşülmüştür. Sorular, dikte yazma, tek ses yazma, aralıkların seslerini ve niteliklerini yazma, çalınan eser içerisinde farklı çalınan notaları tespit etme ve deşifre eser çalma olarak belirlenmiştir. Daha sonra hazırlanan sorular, uygulama öncesinde tekrar uzman kişilere eksiklikleri ve hatalarının tespit edilmesi amacıyla sunulmuştur. Ardından, uzmanların tavsiyeleri doğrultusunda yeniden ele alınarak geliştirilmiştir. Ön test ve son test hazırlanırken, işitme becerisini ölçmek ve eğitimler de kullanılmak üzere Prof. Ülkü ÖZGÜR ve Dr. Salih AYDOĞAN'ın hazırlamış olduğu Müziksel Yazma Eğitimi ve Ezgi Bankası, deşifre çalışmaları için Ömer CAN VİYOLA EĞİTİMİ 1, 2, 3 kitaplarından yararlanılmıştır. Ön test ve son test çalışmalarının son basamağı olan deşifre çalma uygulaması video kamera ile kayıt edilmiştir. Kayıt edilen videolar alanında uzman 3 eğitimciye izletilmiş ve değerlendirmeleri istenilmiştir. Ön test uygulaması için hazırlanan sorular ve puanlamaları şu şekildedir;

1. Dikte Yazma: Do majör tonunda 8 ölçü dikte yazma. Her ölçü 2 puan olarak hesaplanmıştır. Toplam da 16 puan elde edilmektedir.

2. Tek Ses Yazma: 12 adet tek ses yazma her ses 1 puan olarak hesaplanmıştır. Toplam da 12 puan elde edilmektedir.

3. Aralık Yazma: 8 adet aralık her aralık 1 puan olarak hesaplanmıştır. Toplam da 8 puan elde edilmektedir.

4. Hatalı Çalınan Notayı Tespit Etme: 4 Adet eser içerisinden her eser içerisindeki farklı çalınan 2 adet notayı tespit etme çalışması her nota 2 puan olarak hesaplanmıştır. Toplam da 16 puan elde edilmektedir.

5. Deşifre: 24 ölçüden oluşan 4/4'lük bir eser deşifre yapma çalışması. Ölçü içerisindeki notalar Birlik nota 2, ikilik nota 1, dörtlük nota 0,50, Sekizlik nota 0,25 puan olarak hesaplanmıştır. Her ölçü 2 puana tekabül etmektedir. Toplamda 48 puan elde edilmektedir.

- Bütün soruların puanları toplandığında 100 puan elde edilmektedir.
- Son test uygulaması için hazırlanan soruların puanlamaları şu şekildedir;

1. Dikte Yazma: Sol majör tonunda 8 ölçü dikte yazma. Her ölçü 2 puan olarak hesaplanmıştır. Toplam da 16 puan elde edilmektedir.

2. Tek Ses Yazma: 12 adet tek ses yazma her ses 1 puan olarak hesaplanmıştır. Toplam da 12 puan elde edilmektedir.

3. Aralık Yazma: 12 adet aralık her aralık 1 puan olarak hesaplanmıştır. Toplam da 12 puan elde edilmektedir.

4. Hatalı Çalınan Notayı Tespit Etme: 3 Adet eser içerisinde her eser içerisinde farklı çalınan 2 adet notayı tespit etme çalışması her nota 2 puan olarak hesaplanmıştır. Toplam da 12 puan elde edilmektedir.

5. Deşifre: 24 ölçüden oluşan 4/4'lük bir eser deşifre yapma çalışması. Ölçü içerisindeki notalar Birlik nota 2, ikilik nota 1, dörtlük nota 0,50, Sekizlik nota 0,25 puan olarak hesaplanmıştır. Her ölçü 2 puana tekabül etmektedir. Toplamda 48 puan elde edilmektedir.

- Bütün soruların puanları toplandığında 100 puan elde edilmektedir.

Ön test ve son test uygulamalarında kullanılan ölçek ve sorular (Ek 1, Ek 3) ekler kısmında sunulmuştur.

Eğitim Süreci sekiz hafta, haftada bir gün bir saat olacak şekilde planlanmıştır. Her hafta gerçekleştirilen bu eğitimlerde, Müziksel Yazma Eğitimi ve Ezgi Bankası ile Ömer Can Viyola Eğitimi Kitaplarından yararlanılmış ve nota yazım programları yardımı ile eğitimde kullanılacak olan materyaller hazırlanmıştır. Eğitim içeriğinde dikte yazma, tek ses yazma, aralık duyumu nitelik olarak yazma ve çalınan eserler içerisinde farklı çalınan notaları tespit etmeye yönelik çalışmalar ve deşifre eser çalma çalışmaları gerçekleştirilmiştir. Eğitim sürecinde viyola konusunda herhangi bir teknik çalışmaya yer verilmemiştir.

Geliştirilen eğitim planı (Ek 2) ekler kısmında sunulmuştur.

6.2. ÖN TEST, EĞİTİM VE SON TESTİN UYGULANIŞ SÜREÇLERİ

Ön testteki soruların uygulanışı, AKÜ Devlet Konservatuarı'nda, alanında uzman bir viyola eğitmeni ile gerçekleştirilmiştir. İlk uygulamada öğrencilere 8 ölçüden oluşan bir dikte sorulmuştur. Önce diktenin tamamı öğrencilere çalınmış daha sonra ikişerli ölçüler halinde tekrar çalınarak yazmaları istenilmiştir. İkinci aşamada tek ses yazma çalışması yapılmıştır. Öğrencilere tek sesler yine aynı şekilde baştan bir kere çalınmış daha sonra tek tek çalınarak yazmaları istenilmiştir. Üçüncü aşamada, 8 adet aralık baştan bir kere öğrencilere çalınmış, daha sonra her aralık 2 kere çalınmasının

ardından öğrencilerden yazmaları istenilmiştir. Viyola ile çalınan aralıkları öğrencilerden sadece nitelik olarak yazmaları istenilmiştir. Dördüncü aşamada öğrencilere 4 adet eser notası dağıtılmıştır. Dağıtılan bu eserler viyola ile bir kere notada nasıl yazıyorsa öyle çalınmıştır. Daha sonra, çalınan eserlerin her birinin içerisinde 2 tane nota değiştirilerek çalınmıştır. Öğrencilerden bu değişen notaları tespit etmeleri istenilmiştir. Ön testin son aşaması olan deşifre çalma çalışmasında öğrencilere 24 ölçüden oluşan bir parçayı kendi viyoları ile çalarak deşifre etmeleri istenilmiştir.

Bir saatlik bu eğitimler içerisinde dikte, tek ses, aralık duyum nitelik olarak, farklı çalınan notaları tespit etme ve deşifre eser çaldırma çalışmaları yapılmıştır. Her eğitimin sonunda rapor yazılmıştır. Bu raporlar (Ek 2) kısmında sunulmuştur.

Son testin uygulanması konusunda aynı ön testte ki gibi bir çalışma gerçekleştirilmiştir.

Araştırmada, ön test ve son testten elde edilen verilerin tablolaştırılmasının ardından ortaya çıkan nicel veriler betimsel olarak yorumlanmıştır. Öğrencilerin, ön test ve son test uygulamalarında yer alan deşifre çalma becerilerinin değerlendirilmesi, AKÜ Devlet Konservatuarı'nda görev yapan, viyola, çello ve keman branşlarında uzman 3 eğitime sunulmuştur. Eğitimcilerin ayrı ayrı olarak hesapladığı puanların ortalaması alınarak değerlendirme yapılmıştır. Daha sonra öğrencilerin testlerden aldıkları puanların hesaplanmasının ardından yapılan ilk çalışma ile son çalışmanın farklarını bulmak amacıyla karşılaştırılması yapılmıştır. Veriler, sonuçlar ve öneriler kısmında işlenmiştir.

7. ARAŞTIRMANIN SAYILTILARI

Bu araştırma;

1. Viyola ile İşitme Eğitiminin, çalgı çalmadaki entonasyon durumuna olumlu etkiler sağlayacağı,
2. Yapılan çalışmaların öğrenciler üzerinde gelişimsel ve geliştirici etkiler bırakacağı,
3. Araştırma için belirlenen veri toplama yöntem ve tekniklerinin araştırmanın amacına uygun olduğu, sayıltılarından hareket edilmiştir.

8. PROBLEM CÜMLESİ

Viyola ile gerçekleştirilen işitme eğitiminin öğrencilerin çalgı entonasyonuna yönelik etkisi nasıldır?

9. ARAŞTIRMANIN ALT PROBLEMLERİ

1. Öğrencilerin eğitim öncesi işitme durumları nasıldır?
2. Öğrencilerin deşifre çalımlarında eğitim öncesi entonasyon durumları nasıldır?
3. Öğrencilerin eğitim sonrası işitme durumları nasıldır?
4. Öğrencilerin deşifre çalımlarında eğitim sonrası entonasyon durumları nasıldır?

10. ARAŞTIRMANIN BULGULARI

Araştırma, “Viyola ile gerçekleştirilen işitme eğitiminin öğrencilerin çalgı entonasyonuna yönelik etkisi nasıldır?” üzerine kurulan problem cümlesi çerçevesinde ele alınarak incelenmiştir. Bu probleme bağlı olarak ortaya sunulan alt problemlere ilişkin bulgular işlenmiş ve yorumlanmıştır.

10.1. BİRİNCİ ALT PROBLEME İLİŞKİN BULGULAR

Öğrencilerin eğitim öncesi işitme durumları nasıldır?

Birinci alt problemin çözümlenmesine yönelik öğrencilerin işitme becerilerini ölçmeye ait viyola ile çalınan 4 adet soruya ve elde edilen veriler ile bulgulara yer verilmiştir.

Tablo 1. Öğrencilerin Dikte Yazma Durumları

8 ölçü Ton Do Majör Her Ölçü (2 Puan)	Doğru Ölçü Sayısı	Yanlış Ölçü Sayısı	Toplam Puan
1. Öğrenci Cevapları	5 Ölçü	3 Ölçü	10
2. Öğrenci Cevapları	1 Ölçü	7 Ölçü	2

Tablo 1’de, öğrencilerin ön testin ilk aşaması olan 8 ölçülük dikte yazım uygulamasından aldıkları puanlar verilmiştir.

İlk aşama olan dikte çalışması viyola ile çalınarak gerçekleştirilmiştir. Diktenin her ölçüsü 2 puandır. Birinci öğrencinin, 8 ölçülük dikte çalışmasında 5 ölçüyü doğru 3 ölçüyü yanlış olarak yaptığı görülmektedir. İkinci öğrencinin ise aynı çalışmada 1 ölçüyü doğru 7 ölçüyü ise yanlış olarak yaptığı görülmektedir. Birinci öğrenci, dikte çalışmasından 5 ölçüye cevap vererek 10 puan almıştır. İkinci öğrencinin ise 1 ölçüye cevap vererek 2 puan aldığı görülmektedir.

Tablo 2. Öğrencilerin Tek Ses Yazma Durumları

12 Adet Tek Ses Her Ses (1 Puan)	Doğru Sayısı	Yanlış Sayısı	Toplam Puan
1. Öğrenci Cevapları	0 Ses	12 Ses	0
2. Öğrenci Cevapları	6 Ses	6 Ses	6

Tablo 2’de, öğrencilerin ön testin ikinci aşaması olan 12 adet tek ses duyum ve yazma uygulamasından aldıkları puanlar verilmiştir.

Öğrencilerin tek sesleri duyumları viyolada çalınarak gerçekleştirilmiştir. Tek seslerin her bir tanesi 1 puandır. Birinci öğrenci, 12 adet tek ses çalışmasından hiçbirini yapamamıştır. İkinci öğrenci ise aynı çalışmada 6 adet sesi doğru 6 adet sesi ise yanlış olarak yaptığı görülmektedir. Birinci öğrenci, tek ses çalışmasında hiçbir sesi doğru bilemediği için 0 puan almıştır. İkinci öğrenci ise 6 adet sesi doğru cevapladığı için 6 puan aldığı görülmektedir.

Tablo 3. Öğrencilerin Aralık Niteliklerini Yazma Durumları

8Adet Aralık K2, B2, K3, B3, T4, T5, K6, B6 Her Aralık (1 Puan)	Doğru Sayısı	Yanlış Sayısı	Toplam Puan
1. Öğrenci Cevapları	6	2	6
2. Öğrenci Cevapları	2	6	2

Tablo 3’de, öğrencilerin ön testin üçüncü aşaması olan aralık duyum nitelik olarak yazma uygulamasından aldıkları puanlar verilmiştir.

Uygulanan bu üçüncü çalışmada öğrencilerin aralıkları duyumları viyola ile çalınarak gerçekleştirilmiştir. Aralıkların her bir tanesi 1 puandır. Birinci öğrenci, 8 adet aralık duyum çalışması içerisinde 6 tanesini doğru 2 tanesini ise yanlış olarak cevaplamıştır. İkinci öğrenci, yine aynı çalışmada 2 aralığı doğru 6 adet aralığı yanlış olarak yaptığı görülmektedir. Birinci öğrenci, aralık çalışmasında 6 tane aralığı bildiği 6 puan almıştır. İkinci öğrenci ise 2 adet aralığı doğru cevapladığı için 2 puan aldığı görülmektedir.

Tablo 4. Öğrencilerin Çalınan Eserler İçinde Farklı Seslendirilen Notaları Tespit Etme Durumları

4 Adet Eser İçerisindeki Farklı Seslendirilen Notaları Tespit Etme Bemol, Diyez ve Naturel Her Nota (2 Puan) Toplam 16 Puan	Doğru Sayısı	Yanlış Sayısı	Toplam Puan
1. Öğrenci Cevapları	5	3	10
2. Öğrenci Cevapları	6	2	12

Tablo 4’de, öğrencilerin ön test çalışmasında farklı çalınan notaları tespit etme uygulamasından aldıkları puanlar verilmiştir.

Uygulanan bu dördüncü çalışmada, öğrencilerin viyola ile çalınan 4 adet eser içerisindeki her bir eserin içinde bulunan 2 tane farklı çalınan notayı tespit etme çalışmaları gerçekleştirilmiştir. Toplamda 8 adet nota farklı çalınmıştır. Notaların her bir tanesi 2 puandır. Birinci öğrenci, 8 adet farklı çalınan notaları duyum çalışmasında 5 tanesini doğru 3 tanesini ise yanlış olarak tespit etmiştir. İkinci öğrenci, ise çalışmada 6 tane notayı doğru, 2 tanesini yanlış olarak bulmuştur. Birinci öğrenci, bu çalışmada 5 tanesini doğru bildiği için 10 puan almıştır. İkinci öğrenci, 6 adet notayı doğru tespit ettiği için 12 puan aldığı görülmektedir.

10.2. İKİNCİ ALT PROBLEME İLİŞKİN BULGULAR

Öğrencilerin deşifre çalımlarında eğitim öncesi entonasyon durumları nasıldır?

İkinci alt problemin çözümlenmesine yönelik öğrencilerin, eğitim öncesi deşifre çalımlarındaki entonasyon durumlarının incelenmesi ve elde edilen bulgulara yer verilmiştir.

Uzmanlar tarafından değerlendirilen deşifreler, ayrı ayrı olarak hesaplandıktan sonra ortalaması alınmıştır. Eser içerisindeki en büyük nota değeri birlik, en küçük değer ise sekizliktir. 24 ölçüden oluşan 4/4’lük eser de notalar bir ölçü olarak hesaplandığında her ölçü 2 puan olarak bulunmaktadır.

- Birlik nota: 2 puan,
- İkilik nota: 1 puan,
- Dörtlük nota: 0,50 puan,
- Sekizlik nota: 0,25 puan olarak hesaplanmıştır.

Tablo 5.. Öğrencilerin Ön Test Deşifre Puanları

24 Ölçümlük Eser Deşifre Etme Çalışması Her Ölçü (2 puan) Toplam 48 Puan	1. Eğitimci Puanı	2. Eğitimci Puanı	3. Eğitimci Puanı	Toplam Puanların Ortalaması
1. Öğrenci	34	34,5	24,75	31
2. Öğrenci	40,25	40	27,5	35

Tablo 5’de, birinci ve ikinci öğrencinin ön test çalışmasının son aşaması olan deşifre çalma uygulamasından aldığı puanlar verilmiştir.

Araştırmada, elde edilen veriler ile birinci ve ikinci öğrencinin deşifre yapma konusundaki eğitim öncesi durumları yukarıda verilmiştir. Buna göre, birinci öğrencinin 24 ölçülük deşifre çalma çalışmasında, 48 puan üzerinden 31 puan aldığı görülmektedir. Aynı çalışmada, ikinci öğrencinin 24 ölçülük deşifre çalma konusunda, 48 puan üzerinden 35 puan aldığı görülmektedir.

10.3. ÜÇÜNCÜ ALT PROBLEME İLİŞKİN BULGULAR

Öğrencilerin eğitim sonrası işitme durumları nasıldır?

Üçüncü alt problemin çözümlenmesine yönelik öğrencilerin işitme becerilerini ölçmeye ait viyola ile çalınan 4 adet soruya ve elde edilen veriler ile bulgulara yer verilmiştir.

Tablo 6. Öğrencilerin Dikte Yazma Durumları

8 ölçü Ton Sol Majör Her Ölçü (2 Puan)	Doğru Ölçü Sayısı	Yanlış Ölçü Sayısı	Toplam Puan
1. Öğrenci Cevapları	8 Ölçü	0 Ölçü	16
2. Öğrenci Cevapları	4 Ölçü	4 Ölçü	8

Tablo 6’da öğrencilerin son testin ilk aşaması olan 8 ölçülük dikte yazım uygulamasından aldıkları puanlar verilmiştir.

Eğitimden sonraki son testin ilk aşaması olan dikte çalışması, viyola ile çalınarak gerçekleştirilmiştir. Diktenin her ölçüsü 2 puandır. Birinci öğrenci, 8 ölçülük dikte çalışmasında 8 ölçüyü de doğru olarak yaptığı görülmektedir. İkinci öğrenci ise aynı çalışmada 4 ölçüyü doğru 4 ölçüyü ise yanlış olarak yaptığı görülmektedir. Birinci öğrenci, dikte çalışmasının 8 ölçüsünü de doğru olarak yazdığı için 16 puan almıştır. İkinci öğrencinin ise 4 ölçüyü doğru bildiği için 8 puan aldığı görülmektedir.

Tablo 7. Öğrencilerin Tek Ses Yazma Durumları

12 Adet Tek Ses Her Ses (1 Puan)	Doğru Sayısı	Yanlış Sayısı	Toplam Puan
1. Öğrenci Cevapları	10 Ses	2 Ses	10
2. Öğrenci Cevapları	11 Ses	1 Ses	11

Tablo 7’de, öğrencilerin son testin ikinci aşaması olan 12 adet tek ses duyum ve yazma uygulamasından aldıkları puanlar verilmiştir.

Öğrencilerin tek sesleri duyumları viyola da çalınarak gerçekleştirilmiştir. Tek seslerin her bir tanesi 1 puandır. Birinci öğrenci, 10 adet tek sesi doğru, 2 tanesini ise yanlış olarak yapmıştır. İkinci öğrenci ise aynı çalışmada 11 adet sesi doğru 1 adet sesi

ise yanlış olarak yaptığı görülmektedir. Birinci öğrenci, tek ses çalışmasında 10 tane sesi doğru olarak cevapladığı çalışmadan 10 puan almıştır. İkinci öğrenci ise 11 adet sesi doğru cevapladığı için 11 puan aldığı görülmektedir.

Tablo 8. Öğrencilerin Aralık Niteliklerini Yazma Durumları

12 Adet Aralık K2, B2, K3, B3, T4, +4, T5, K6, B6, K7, B7 Her Aralık (1 Puan) Toplam 12 Puan	Doğru Sayısı	Yanlış Sayısı	Toplam Puan
1. Öğrenci Cevapları	12	0	12
2. Öğrenci Cevapları	9	3	9

Tablo 8’de, öğrencilerin son testin üçüncü aşaması olan aralık duyum nitelik olarak yazma uygulamasından aldıkları puanlar verilmiştir.

Üçüncü çalışmada öğrencilerin aralıkları duyumları viyola ile çalınarak gerçekleştirilmiştir. Aralıkların her bir tanesi 1 puandır. 12 tane aralık sorulmuştur. Birinci öğrenci, 12 adet aralık duyum çalışması içerisinde 12 tanesini de doğru cevaplamıştır. İkinci öğrenci, yine aynı çalışmada aralığı doğru 6 adet aralığı yanlış olarak yaptığı görülmektedir. Birinci öğrenci, aralık çalışmasında 12 tane aralığı bildiği için 12 puan almıştır. İkinci öğrenci ise 9 adet aralığı doğru cevapladığı için 9 puan aldığı görülmektedir.

Tablo 9. Öğrencilerin Çalınan Eserler İçinde Farklı Seslendirilen Notaları Tespit Etme Durumları

3 Adet Eser İçerisindeki Farklı Seslendirilen Notaları Tespit Etme Bemol, Diyez ve Naturel Her Nota (2 Puan) Toplam 16 Puan	Doğru Sayısı	Yanlış Sayısı	Toplam Puan
1. Öğrenci Cevapları	6	0	12
2. Öğrenci Cevapları	5	1	10

Tablo 9’da öğrencilerin son test çalışmasında farklı çalınan notaları tespit etme uygulamasından aldıkları puanlar verilmiştir.

Uygulanan bu dördüncü çalışmada, öğrencilerin viyola ile çalınan 3 adet eser içerisindeki her bir eserin içinde bulunan 2 tane farklı çalınan notayı tespit etme çalışmaları gerçekleştirilmiştir. Toplamda 6 adet nota farklı çalınmıştır. Notaların her bir tanesi 2 puandır. Birinci öğrenci, 8 adet farklı çalınan notaları duyum çalışmasında 6 tanesini de doğru olarak tespit etmiştir. İkinci öğrenci, ise çalışmada 5 tane notayı doğru, 1 tanesini yanlış olarak bulmuştur. Birinci öğrenci, bu çalışmada 6 tanesini doğru

bildiği için 12 puan almıştır. İkinci öğrenci, 5 adet notayı doğru tespit ettiği için 10 puan aldığı görülmektedir.

10.4. DÖRDÜNCÜ ALT PROBLEME İLİŞKİN BULGULAR

Öğrencilerin deşifre çalımlarında eğitim sonrası entonasyon durumları nasıldır?

Dördüncü alt problemin çözümlenmesine yönelik öğrencilerin, eğitim sonrası deşifre çalımlarındaki entonasyon durumlarının incelenmesi ve elde edilen bulgulara yer verilmiştir.

Öğrenciler deşifre olarak çaldıkları parçanın içerisinde bulunan, notaları çalarken yanlış yaptıkları notaların değerlerine göre değerlendirilmiştir. Değerlendirmeleri 3 eğitimci gerçekleştirmiştir. 3 eğitimci tarafından ayrı ayrı olarak hesaplandıktan sonra ortalaması alınmıştır. Eser içerisindeki en büyük nota değeri birlik, en küçük ise sekizlik olarak bulunmuştur. 4/4'lük eser de notalar bir ölçü olarak hesaplandığında her ölçü 2 puan olarak karşımıza çıkmaktadır.

- Birlik nota: 2 puan,
- İkilik nota: 1 puan,
- Dörtlük nota: 0,50 puan,
- Sekizlik nota: 0,25 puan olarak hesaplanmıştır.

Tablo 10. Öğrencilerin Son Test Deşifre Puanları

Viyola ile 24 Ölçülük Eser Deşifre Etme Çalışması Her Ölçü (2 puan) Toplam 48 Puan	1. Eğitimci Puanı	2. Eğitimci Puanı	3. Eğitimci Puanı	Toplam Puanların Ortalaması
1. Öğrenci	44,5	41,75	40,5	42,25
2. Öğrenci	42,50	41,25	36,25	40

Tablo 10'da birinci ve ikinci öğrencinin son test çalışmasının son aşaması olan deşifre çalma uygulamasından aldığı puanlar verilmiştir.

Araştırmada, elde edilen veriler ile birinci ve ikinci öğrencinin deşifre yapma konusundaki eğitim sonrasına ait durumları yukarıda verilmiştir. Buna göre birinci öğrencinin 24 ölçülük deşifre çalma çalışmasında, 48 puan üzerinden 35 puan aldığı görülmektedir. Aynı çalışmada ikinci öğrencinin, 24 ölçülük deşifre yapma becerisinden 40 puan aldığı görülmektedir.

SONUÇLAR, TARTIŞMA VE ÖNERİLER

Bu araştırma, viyola ile işitme eğitiminin öğrencilerin, çalgı çalmadaki entonasyon durumlarına etkisini araştırmak amacıyla gerçekleştirilmiştir. Bu amaç ile elde edilen ve ulaşılan sonuçlar şunlardır;

Öğrencilerin Eğitim Öncesi İşitme Durumları ve Deşifre Çalma Becerilerine İlişkin Sonuçlar

Elde edilen verilere göre, birinci öğrenci eğitim öncesi ön testte 8 ölçülük bir diktede 5 ölçüyü doğru olarak yazmış, ama tek ses çalışmasında sesleri yazmayı gerçekleştirememiştir. Aralık duyum çalışmasında ise 8 tane aralıktan 6 tanesini cevaplamıştır. Farklı notaları tespit çalışmasında ise 8 tane notadan 5 tanesini tespit edebilmiştir. Ön testin işitme becerilerini ölçen alt testlerinden 26 puan alan birinci öğrenci, deşifre çalma alt testinden 31 puan almıştır. Tüm alt testlerin puanları toplandığı zaman birinci öğrencinin ön testten 100 puan üzerinden 57 puan aldığı sonucuna ulaşılmaktadır.

İkinci öğrenci, eğitim öncesi ön test çalışmasında 8 ölçülük bir diktede 1 ölçüyü doğru olarak yazmıştır. Tek ses duyum çalışmasında 6 adet sesi doğru olarak yazan öğrenci, aralık duyum çalışmasında ise 8 tane aralıktan 2 tanesini doğru olarak cevaplamıştır. Farklı notaları tespit çalışmasında ise 8 tane notadan 6 tanesini doğru tespit etmiştir. Ön testin işitme becerilerini ölçen alt testlerinden 21 puan alan ikinci öğrenci, deşifre çalma alt testinden 36 puan almıştır. Tüm alt testlerin puanları toplandığı zaman ikinci öğrencinin de ön testten 100 puan üzerinden 57 puan aldığı sonucuna ulaşılmaktadır.

Öğrencilerin Eğitim Sonrası İşitme Durumları ve Deşifre Çalma Becerilerine İlişkin Sonuçlar

Elde edilen verilerde, birinci öğrenci eğitim sonrası son testte 8 ölçülük bir diktenin bütün ölçülerini doğru olarak yazmıştır. Son testin tek ses yazma alt testinde 12 adet tek sestten 10 tanesini doğru olarak cevaplamıştır. Aralık duyum alt testinde ise 12 tane aralığın hepsini doğru olarak yazmayı başarmıştır. Diğer bir aşama olan farklı notaları tespit çalışmasında ise 6 tane notanın hepsini doğru olarak tespit etmiştir. İşitme becerilerin ölçen son test çalışmasından 50 puan alan birinci öğrenci, deşifre çalma alt testinden ise 42,25 puan almıştır. Tüm alt testlerin puanları toplandığı zaman birinci öğrencinin 100 puan üzerinden 92,25 puan aldığı sonucuna ulaşılmaktadır.

İkinci öğrenci, eğitim sonrası son testte 8 ölçümlük bir diktede 4 ölçüyü doğru olarak yazmıştır. Son testin tek ses yazma alt testinde 11 adet sesi doğru olarak yazan öğrenci, aralık duyumu alt testinde ise 12 tane aralıktan 9 tanesini doğru olarak cevaplamıştır. Diğer bir aşama olan farklı notaları tespit çalışmasında ise 6 tane notadan 5 tanesini doğru tespit etmiştir. Son testin işitme becerilerin ölçen alt testinden 38 puan alan öğrenci, deşifre çalma alt testinden 40 puan almıştır. Bütün bu yapılan çalışmaların puanları toplandığı zaman ikinci öğrencinin de 100 puan üzerinden 78 puan aldığı sonucuna ulaşılmaktadır.

Eğitim Öncesi ve Sonrası Sonuçların Karşılaştırılması

Tablo 11. Öğrencilerin Eğitim Öncesi ve Sonrası İşitme Becerisi Durumları

Öğrencilerin Eğitim Öncesi ve Eğitim Sonrası İşitme Becerisi Durumları	Eğitim Öncesi Puanı	Eğitim Sonrası Puanı
1. Öğrenci	26	50
2. Öğrenci	21	38

Tablo 12. Öğrencilerin Eğitim Öncesi ve Sonrası Deşifre Becerisi Durumları

Öğrencilerin Eğitim Öncesi ve Eğitim Sonrası Deşifre Becerisi Durumları	Eğitim Öncesi Puanı	Eğitim Sonrası Puanı
1. Öğrenci	31	42,25
2. Öğrenci	36	40

İki öğrencinin de eğitim öncesi aldığı toplam puan eşit gibi görünse de (Tablo: 11, 12) öğrencilerin, uygulanan ön testin alt testlerinden farklı sonuçlar aldıkları tespit edilmiştir. Bu farklılığın ilki, birinci öğrencinin, dikte ve aralık duyumu konusunda son testte, ön teste göre oldukça yüksek bir sonuç elde etmiş olmasıdır (Tablo: 1 ve 3). İkinci fark ise; birinci öğrencinin son testte, ön teste göre deşifre becerisi konusunda yüksek bir sonuç elde etmiş olmasıdır (Tablo: 12).

Birinci öğrenci son testin tüm alt test sonuçlarından yüksek bir sonuç elde etmiştir (Tablo: 12). Ön testte özellikle deşifre alt testinden oldukça düşük puan alan birinci öğrencinin (Tablo:12), son testte deşifre alt testinden oldukça yüksek puan aldığı tespit edilmiştir. Yani birinci öğrencinin, eğitim sonunda viyola entonasyonunu daha iyi dinleyerek deşifre çalmayı başardığı söylenebilir. Diğer yandan ikinci öğrenci, son testte ön testin işitme becerisini ölçen alt testin sonuçlarına göre biraz daha iyi sonuç almıştır (Tablo: 11). İkinci öğrencinin deşifre çalma konusunda eğitim öncesi ve sonrası durumunda az da olsa farklılık gözlemlenmiştir (Tablo: 12).

TARTIŞMA

Bu çalışmanın ön test ve son test sonuçlarının karşılaştırılmasında, her iki öğrencinin de viyoladan işittikleri sesleri tanımlama ve viyola ile deşifre çalma konularında başarı gösterdikleri tespit edilmiştir. Buna göre viyola ile yapılan işitme eğitiminin, öğrencilerin çalgıyı işitme algılarına ve entonasyonlarına olumlu yönde etki ettiği söylenebilir. Angı, Albuz ve Birer (2013: 67), çalgı öğretiminde icrayı en çok etkileyen faktörün entonasyon olduğunu ve teknik yeterlikler kadar işitsel algıya sahip olunmasının önemli olduğunu açıklamışlardır. Bu çalışmanın sonuçlarına göre farklı uygulamaların-yöntemlerin-arayışların yaylı çalgı entonasyonunu geliştirmeyi destekleyebileceği söylenebilir. Örneğin eşlik konusunda çeşitli yaklaşımların, öğrencilerin entonasyonunu geliştirdiği, yaylı çalgı entonasyonuna etkisinin olduğu bilinmekte (Taş, 2020: 1817, 1818; Sonsel ve Tanrıverdi, 2019: 591; Topoğlu, 2010; Ergen ve Bilen, 2010;) ve işitme farkındalığı üzerine çeşitlendirilecek çalışmaların, alana katkı sağlayacağı düşünülmektedir. Bunun yanı sıra bu çalışmanın sonuçlarına benzer bir şekilde Şendurur (2017), araştırmasında müziksel işitme dersinin keman çalımındaki entonasyona ve deşifre yapabilme gibi konulara olumlu etkileri olduğunu tespit etmiştir. Ayrıca Denizler (2008), çalışmasında bireysel çalgı eğitimi ve işitme dersi arasında etkileşim olduğunu deşifre ve dikte konularında başarılı olan öğrencilerin çalgı derslerinde daha başarılı olduğu bulgularına ulaşmıştır. Tarkum (2006: 122), çalışmasında her iki elin pozisyonunu ve kulağın geliştirilmesinin paralel bir şekilde yürütülmesi gerektiğinin yanı sıra kulak geliştikten sonra entonasyon çalışmalarına geçilebileceğini söylemiştir. Kulak geliştikten sonra entonasyon çalışmalarına geçilebileceği fikrinin aksine bu çalışmada, kulak eğitimine eş zamanlı olarak yaylı çalgı entonasyon bilincinin erken dönemlerde uyandırılabilirliği düşüncesi ortaya çıkmaktadır.

Bu araştırmanın ışığında entonasyon çalışmalarının daha verimli olması için farklı eğitim yollarının deneneceği ve yeni metotların geliştirileceği çalışmaların gerçekleştirilmesi; yaylı çalgılar alanında entonasyon algısını geliştirecek nitelikteki çalışmaların farklı farklı yaş gruplarında uygulanması; bu alanla ilgili yapılan araştırmalara kurumlar ve alan çalışanları tarafından daha fazla destek verilmesi, benzer çalışmaların sayı bakımından daha kalabalık gruplarla yapılması önerilmektedir. Bunların yanı sıra, solfej ve teori alanı eğitimcileri ile yaylı çalgı eğitimcileri arasında öğrencilerin işitsel gelişimlerinin takibi bakımından sıkı bir iletişimin olması, ayrıca

ödevlendirmelerde çeşitli duyum uygulamalarının yaylı çalgılar ile yapılmasına yönelik çalışmaların ön plana çıkarılması önerilmektedir.

KAYNAKÇA

- Akın, O. N., Özal, K. ve Kurtuluş, G. (2018). *Orta Öğretim Güzel Sanatlar Lisesi Çalgı Eğitimi Viyola 9 Ders Kitabı*, (İkinci Baskı). Ankara: Devlet Kitapları.
- Akın, O. N., Özal, K. ve Kurtuluş, G. (2018). *Orta Öğretim Güzel Sanatlar Lisesi Çalgı Eğitimi Viyola 10 Ders Kitabı*, (İkinci Baskı). Ankara: Devlet Kitapları.
- Akın, O. N., Özal, K. ve Kurtuluş, G. (2018). *Orta Öğretim Güzel Sanatlar Lisesi Çalgı Eğitimi Viyola 11 Ders Kitabı*, (İkinci Baskı). Ankara: Devlet Kitapları.
- Albuz, A. (2001). *Viyola Öğretiminde Geleneksel Türk Müziği Ses Sistemine İlişkin Dizilerin Kullanımı ve Bu Sistem Kaynaklı Çokseslilik Yaklaşımları*. (Yayımlanmamış Doktora Tezi). Gazi Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Angı, Ç. E. (2005). *Keman Öğretiminde Karşılaşılan Entonasyon Problemleri ve Çözüm Önerileri*. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Angı, Ç.E., Albuz, A. ve Birer, A.R.H. (2013). Keman Öğretiminde Karşılaşılan Entonasyon Problemleri ve Çözüm Önerileri. *SED- Sanat Eğitimi Dergisi*, 1(2), 48-69.
- Aydar, S. Ç. (2002). *Evrensel Viyola Eğitiminin Türkiye Boyutu İçinde Ulusal Ekol Yaratma Araştırması*. (Yayımlanmamış Sanatta Yeterlik Tezi). Dokuz Eylül Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İzmir.
- Bahar, B. K. (2016). Viyolanın Tarihsel Süreçteki Gelişimi. *Adıyaman Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 8(24), 1202-1223.
- Biricik, S. B. (1998). *Kemanda Sağ El Tekniğinin Galamian ve Rus Okullarından Örneklerle İncelenmesi*. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Büyükaksoy, F. (1997). *Keman Öğretiminde İlkeler ve Yöntemler*. Ankara: Armoni Ltd. Şti.
- Can, Ö. (2017). *Viyola Eğitimi 1*. Ankara: Evrensel Kitap Evi.
- Can, Ö. (2017). *Viyola Eğitimi 2*. Ankara: Evrensel Kitap Evi.
- Can, Ö. (2017). *Viyola Eğitimi 3*. Ankara: Evrensel Kitap Evi.
- Çalgan, G. (2015). Kemandan Viyolaya Geçiş Süreci. *Uludağ Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 17(28), 1-9.
- Çelenk, K. (2011). Keman Öğretiminde Vibrato Becerisinin Geliştirilmesine Yönelik Bir Çalışma. *Sanat Dergisi*, 0(19), 49-64.
- Çilden, Ş. (2016). Çalgı Eğitiminde Usta Çıracak Yöntemi. *Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 16(İpekyolu Özel Sayısı), 2208-2220.
- Çuhadar, C. H. (2009). Keman Çalma Teknikleri. *Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 18(1), 121-132.
- Denizer, H. G. (2008). *Müzik Eğitimi Anabilim Dallarında Gitar Öğrencilerinin Müziksel-İşitme-Okuma-Yazma Dersi Başarılarının Öğretmen ve Öğrenci Görüşleri Açısından Değerlendirilmesi*. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Marmara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Güzel Sanatlar Eğitimi Anabilim Dalı Müzik Öğretmenliği Bilim Dalı, İstanbul.
- Ergen, D. ve Bilen, S. (2010). “İlköğretim Düzeyinde Eşlikli Çalmaya Dayalı Keman Eğitiminin Entonasyon, Özgüven ve Tutum Üzerindeki Etkisi. *Batı Anadolu Eğitim Bilimleri Dergisi*, 1(1), 23-32.
- Taş, F. (2020). Yaylı Çalgılar Eğitiminde Entonasyonu Geliştirmeye Yönelik Kullanılan Üç Yöntemin Karşılaştırılması. *Sanat ve İdil Dergisi*, 76, 1802–1820.
- Galamian, I. (1962). *Principles Of Violin Playing And Teaching*. Printed in the United States of America.

- Görgülü, Ö. (2006). *20. Yüzyıl Çağdaş Türk Müziği'nde Viyola Repertuarı*. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Dokuz Eylül Üniversitesi Güzel Sanatlar Enstitüsü, İzmir.
- Gülbeş, K. (2018). *Lev Kirillov Etudes For Viola Solo Metodunun Gerektirdiği Teknik ve Müzikal Davranışların İncelenmesi*. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Afyon Kocatepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Afyonkarahisar.
- Karasar, N. (2016). *Bilimsel Araştırma Yöntemi Kavramlar İlkeler Teknikler* (31. Basım). Ankara: Nobel Akademik Yayıncılık Eğitim Danışmanlık Tic. Ltd. Şti.
- Karkın, A. M. (2007). Müzik Teorisi ve İşitme Eğitimi Dersinin Piyano Eğitimi Üzerindeki Etkileri, Karşılaşılan Sorunlar ve Çözüm Önerileri. *Kastamonu Eğitim Dergisi*, 15(1), 411-422.
- Lisans Devresi Ders Programları* (b.t). Mayıs 16, 2019, <http://konservatuvar.akdeniz.edu.tr/>.
- Megep, (2006). *Müzik Aletleri Yapımı, Karmaşık Yay Teknikleri ve III. Konum*. Ankara: Millî Eğitim Bakanlığı Yayınları.
- Müzik Eğitimi Lisans Programı Ders Yapısı ve Kredileri*. (b.t). Mayıs 15, 2019, http://bef.deu.edu.tr/mzk/?page_id=736.
- Müzik Eğitimi Anabilim Dalı Öğretim Programı*. (b.t). Mayıs 16, 2019, <http://gef-guzelsanatlar-muzik.gazi.edu.tr/>.
- Özdemir, O. (2018). *Müziksel İşitme Okuma ve Yazma Dersinin Ölçme- Değerlendirme Uygulamaları Üzerine Bir Araştırma*. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Afyon Kocatepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Afyonkarahisar.
- Özgür, Ü. ve Salih, A. (2002). *Müziksel İşitme Okuma*. Ankara: Sözkese matbaası.
- Özgür, Ü. ve Aydoğan, S. (2005). *Müziksel Yazma Eğitimi ve Ezgi Bankası*. (Dördüncü Kitap 1. Baskı). Ankara: Sözkese Matbaası.
- Özmenteş, S. (2008). Çalgı Eğitiminde Ön düzenlemeli Öğrenme Taktikleri. *İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 9(16), 157-175.
- Özmenteş, S. (2013). Çalgı Eğitiminde Öğrenci Motivasyonu ve Performans. *Eğitim ve Öğretim Araştırmaları Dergisi*. 2(2), 320- 331.
- Say, A. (2012). *Müzik Sözlüğü*, (4. Baskı). Ankara: Müzik Ansiklopedisi Yayınları.
- Sevsay, E. (2015). *Orkestrasyon Çalgılama ve Orkestralama Sanatı*. Ankara: Yapı Kredi Yayınları.
- Sonsel, Ö. B. ve Tanrıverdi, A. (2019). Piyano Eşlikli Başlangıç Viyola Öğretiminin Entonasyon Hâkimiyeti Açısından İncelenmesi ve Değerlendirilmesi. *Gazi Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 39(1), 575-595.
- Sönmez, V. ve Alacapınar, F. G. (2011). *Örneklendirilmiş Bilimsel Araştırma Yöntemleri* (1. Baskı) Ankara: Anı Yayıncılık.
- Suzuki, S. (1982). *Suzuki Viola School Viola Part Volume 2*. U.S.A.: Warner Bros. Publications Inc.
- Şendurur, B. İ. (2017). *Müziksel İşitme Okuma ve Yazma Eğitiminin Keman Eğitimine Etkisi*. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Şendurur, Y. (2001). Keman Eğitiminde Etkili Öğrenme- Öğretme Yöntemleri. *Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 21(23), 145-155.
- Tamer, F. (2002). *Kemanda Yay Teknikleri*. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Tanrıverdi, A. (2004). *Viyola Metodu I*. Ankara: Evrensel Müzikkevi.
- Tarkum, E. (2006). Entonasyon Açısından Keman Öğretimi. *Trakya Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 8(2), 121-126.

- Taş, S. (2019). Kemanda Konum Geçişleri ve Konum Sınıflandırması. *Sanat ve Tasarım Dergisi*, 9(2), 350-369.
- Tehli, S. (2020). *Müzik Teknolojileri Kapsamında Geliştirilmiş Sanal İşitsel Ortamın Yaylı Çalgı Öğrencilerinin Entonasyon Farkındalığına Etkileri*. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Bursa Uludağ Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Bursa.
- Tıknaz, B. (2010). *William Primrose'un Hayatı ve Viyola Tekniğine Getirdiği Yenilikler*. (Yayımlanmamış Sanatta Yeterlik Tezi). İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Topalak, Ş. (2008). Güzel Sanatlar Lisesi Çalgı Eğitimi/Öğretiminde Karşılaşılan Sorunların İncelenmesi. *Sanat Eğitimi Dergisi*, 1(2), 114-129.
- Topoğlu, O. (2010). Viyolonsel Çalışma Sürecinde Eşlikli Çalışmaların Viyolonsel Öğrencilerinin Entonasyon Doğruluğuna Olan Etkinleri, *Adnan Menderes Üniversitesi Eğitim Fakültesi Eğitim Bilimleri Dergisi*, 1(1), 56-76.
- Turgut, M. F. (1977). *Eğitimde Ölçme ve Değerlendirme Metodları*. Ankara: Küçükesat, Esad Caddesi 55/9.
- Türkmen, E. F. (2016). *Müzik Eğitiminde Öğretim Yöntemleri*. (1. Baskı). Ankara: Pegem Akademi.
- Türkmen, E. F. (2017). *Müzik Eğitiminde Öğretim Yöntemleri*. (3. Baskı). Ankara: Pegem Akademi.
- Uçal, Canakay, E. (2006). *Aktif Öğrenmenin Müzik Teorisi Dersine İlişkin Akademik Başarı, Tutum, Özyeterlik Algısı ve Yüklemeler Üzerindeki Etkileri*. (Yayımlanmamış Doktora Tezi) Dokuz Eylül Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İzmir.
- Uçan, A. (2005). *Müzik Eğitimi*. Ankara: Evrensel Müzikkevi.
- Uçan, A. (1994). *Müzik Eğitimi Temel Kavramlar-İlkeler-Yaklaşımlar*. Ankara: Müzik Ansiklopedisi Yayınları.
- Uslu, M. (1998). *Türkiye'de Çalgı Eğitiminin Yaygınlaştırılması ve Geliştirilmesi*. (Yayımlanmamış Doktora Tezi). Marmara Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.
- Uslu, M. (2012). Nitelikli Keman Eğitimine Yönelik Yaklaşımlar. *Eğitim ve Öğretim Araştırmaları Dergisi*, 1(4), 1-11.
- Uyan, M. O. (2017). Solfej Eğitiminde Eşlik Çalgısı Olarak Gitar ve Piyano Kullanımının Karşılaştırılması. *Uluslararası Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*, 5(8), 142-149.
- Üstün, E. (2019). Flüt Eğitiminde Zihinsel Çalışma Yapmanın Motivasyon ve Tutum ve Görev Performansı Üzerine Etkisi. *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 52, 377-399.
- Variş, Y.A. (2002). *Viyola ve Kemanın Benzer ve Farklı Özelliklerinin Fiziki ve Teknik Kullanım Açısından İncelenmesi ve Bu Özelliklerin Ortaya Çıkardığı İlişkilerin Viyola Eğitimine Yansımaları*. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Abant İzzet Baysal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Bolu.
- Variş, Y.A. (2012). Viyolada Vibrato Tekniği ve İncelenmesi. *E-Journal of New World Sciences Academy*, 7(2), 165-181.
- Yarman, O. U. (2003). UltraTonal Piyanonun Türk Müziği için Alla Turka Bir Piyanonun Projesi. "Türk Müziği Geleneksel Perdelerini Çalabilen Piyanonun İmalı Projesi" Kapsamında Seminer (ss.1-42). İstanbul, Türkiye.
- Yayla, F. (2006). Müziksel İşitmenin Temel Prensipleri. *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 0(12), 28-38.
- Yazıcı, B. (2014). *Lionel Tertis Ekseninde Viyolanın Tarihçesi*. Ankara: Liya Kitap.
- Yeşilyaprak, B. (2002). *Gelişim ve Öğrenme Psikolojisi*. Ankara: Pegem A Yayıncılık.
- Yılmaz, H. (1996). *Eğitimde Ölçme ve Değerlendirme*. Konya: Öz Eğitim Yayınları.

- Zimmerman, B. J. (2008). Investigating Self-Regulation And Motivation: Historical Background Methodological Developments, And Future Prospects. *American Educational Research Journal*, 45(1), 166–183.
- Zimmerman, B. J. (2002). Becoming a Self-regulated Learner: An Overview. *Theory Into Practice*, 41(2), 64-70.

EKLER

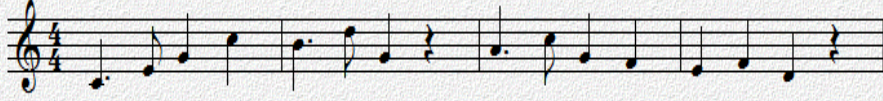
Ek 1: Araştırmada Kullanılan Ön Test Ölçeği ve Soruları

	Soru 1	Soru 2	Soru 3	Soru 4	Soru 5
P U A N L A M A T A B L O S U	Viyola ile çalınan 8 ölçüden oluşan dikte yazımı çalışması. (Her ölçü 2 puan)	12 adet, La sesi verilip tek ses duyma çalışması. (Her ses 1 puan)	8 adet, aralık nitelik duyum çalışması. (Her aralık 1 puan)	4 adet eser içerisinde farklı çalınan notaları tespit etme çalışması. Bemol, Diyez ve Naturel. (Her nota 2 puan)	24 ölçüden oluşan 4/4' lük eser deşifre çalma çalışması. Her ölçü içerisindeki notalar göre. Birlik nota: 2puan İkilik nota: 1 puan Dörtlük nota: 0,50 puan Sekizlik nota: 0,25 puan Toplamda, (Her ölçü 2 puan)
	16 Puan	12 Puan	8 Puan	16 Puan	48 Puan
DOĞRU					
YANLIŞ					
TOPLAM					
TOPLAM PUAN					

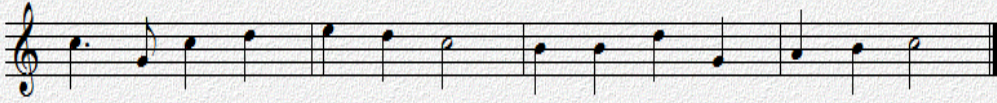
Öntest

Soru 1

Çalınan ezgiyi yazınız.

5

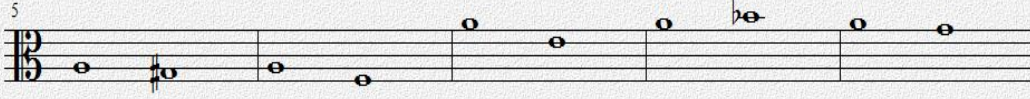
(Özgür, Aydoğan, 2009: 119. (79. numaralı alıştırma ilk 8 ölçü.)

Öntest

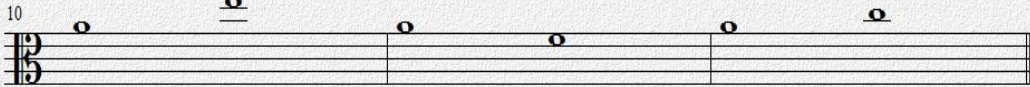
Soru 2

5

10

La sesinden sonra verilen sesleri yazınız.

Öntest

Soru 3

Viola

B3 T4 k2 T5

5

k3 B6 B2 k6

Duyduğunuz aralıkları nitelik olarak yazınız.

Öntest

Soru 4 - A

Violin

4

8

Öntest

Soru 4 - B

Öntest

Soru 4 - C

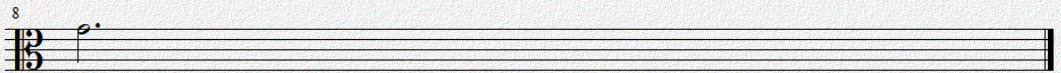

Öntest

Soru 4 - D

Suzuki Viola School Viola Part Volume 2

Bourrée

Ön Test Deşifre

Soru 5

L. Pleyel

Viola

The musical score is written for Viola in 3/8 time. It begins in the key of F# (one sharp). The first staff contains the initial melody with various slurs and accents. The second staff continues the melody. The third staff features a repeat sign. The fourth staff shows a key signature change to F (one flat). The fifth, sixth, and seventh staves continue the piece in the new key signature. The piece concludes with a double bar line and repeat dots.

Ömer Can Viyola Eğitimi 1 (Sayfa 92- 93).

Ek 2: Eğitim Raporları

BİRİNCİ EĞİTİM RAPORU:

Eğitim: Viyola ile İşitme Eğitimi

Süre: 1 Saat

Eğitime Hazırlık:

Derste uygulanacak eğitimin önemli noktaları belirlenir, öğrencilere gösterilecek uygulamalar ve konular, ders öncesinde çeşitli kaynaklardan örneklerin toplanması ile birlikte bilgisayar ortamında müzik nota yazım programlarında hazırlanır. Derste kullanılacak olan eğitim uygulamaları düzenlendikten sonra, fotokopi ile çoğaltılır.

Eğitime Geçiş:

Hazırlanan fotokopiler öğrencilere dağıtılır. Toplam 5 adet çalışmadan oluşan eğitim çalışması hakkında öğrencilere bilgiler verilir. Dikte yazma, tek ses duyum, aralık duyum ve deşifre çalışmalarını içeren eğitimin içerikleri öğrencilere merak uyandırması için örneklendirilir. Böylelikle öğrencilerin derse olan ilgilerinin artması konusunda dikkatleri çekinilmiş olunur.

Eğitim:

Bu eğitimde Prof. Ülkü ÖZGÜR ve Dr. Salih AYDOĞAN “Müziksel Okuma Yazma Eğitimi ve Ezgi Bankası” ve Ömer Can “Viyola Eğitimi 1- 2” kitaplarından yararlanılmıştır.

Eğitimin 1. Çalışmasında Ülkü ÖZGÜR ve Salih AYDOĞAN’IN Müziksel Yazma Eğitimi ve Ezgi Bankası kitabının 38. sayfasından bulunan, 22 numaralı 3/4’lük do majör tonunda olan 8 ölçülük dikte yazım çalışması yapılmıştır. Bu çalışmada ilk önce 8 ölçülük ezgi baştan sona 1 kere viyola ile öğrencilere çalınmıştır. Ardından, ikişerli ölçüler halinde tekrar çalınıp “na” hecesi ile sırayla öğrencilerden tekrar etmeleri istenilmiştir. Ezginin tartımı ve referans la sesi verilmesinden sonra tekrar baştan sona kadar viyola ile çalınmıştır. Sonrasında yazma çalışmasına geçilmiştir. İkişerli ölçüler halinde iki tekrarlı olarak çalınan ezgi, son olarak baştan sona kadar 1 kere tekrarsız çalınmıştır. Dikte yazım çalışması yapılırken öğrencilerin duymada zorlandığı yerler ve ölçüler için tekrar la sesi verilmiştir.

2. çalışmada ise viyola ile her ölçüde la sesi verilerek 12 adet tek ses duyumu çalışması yapılmıştır. İlk olarak en baştan viyola ile her ölçüde la sesinden sonra tek sesler dinletilmiştir. Sesler, farklı melodilerin başlangıç aralıkları ile örneklendirilmiştir. Sonrasında tekrar en baştan itibaren her ölçü 2 kez tekrar edilerek çalınmış ve öğrencilerin yazmaları istenilmiştir.

3. çalışmada ise viyola ile çalınan 8 adet aralığın nitelik olarak duyumu çalışması yapılmıştır. Baştan sona bütün aralıklar öğrencilere dinletilmiştir. B2, k2, B3, k3, T4, T5, B6, k6 aralıkları kullanılmıştır. Bu aralıklar, çeşitli şarkıların başlama aralıkları ile örneklendirilmiştir. Ardından sırayla öğrencilerden aralıkları “na” hecesi ile tekrar etmeleri istenmiştir. Her ölçü ikişer kez çalınarak öğrencilerden aralıkların nitelik olarak duyduklarını yazmaları istenmiştir. Son kez tekrarsız olarak baştan çalınarak öğrencilere dinletilmiştir.

4. çalışmada ise 4 adet 8 ölçüden oluşan ezgilerin içerisindeki farklı çalınan sesleri tespit etme çalışmaları yapılmıştır. İlk olarak eserler 1 kez baştan sona kadar notada nasıl ise öyle çalınmıştır. Sonrasında bu eserler içerisindeki, farklı ölçülerin içerisine bilerek değiştirici işaret konulmuş ve öyle çalınmıştır. Öğrencilerden bu çalışma içerisinde değişen sesleri bulmaları, yuvarlak içerisine almaları ve seslerin hangi yönde değiştiklerini yazmaları istenmektedir. Sesler natürel, bemol ve diyez işaretleri almaktadır. Bu çalışmada öğrencilerin değişen sesleri duymaları yapılan çalışma ile ortaya konulmuştur.

5. çalışmada ise 24 ölçülük deşifre etme çalışması yapılmıştır. Ömer Can Viyola Eğitimi 2 kitabından sayfa 26, 47 numaralı eserlerin, öğrencilere deşifre çalma çalışması yaptırılmıştır.

İKİNCİ EĞİTİM RAPORU:

Eğitim: Viyola ile İşitme Eğitimi

Süre: 1 Saat

Eğitime Hazırlık:

Derste uygulanacak eğitimin önemli noktaları belirlenir, öğrencilere gösterilecek uygulamalar ve konular, ders öncesinde çeşitli kaynaklardan örneklerin toplanması ile birlikte bilgisayar ortamında müzik yazım programlarında hazırlanır. Derste kullanılacak olan eğitim uygulamaları düzenlendikten sonra, fotokopi ile çoğaltılır.

Eğitime Geçiş:

Hazırlanan fotokopiler öğrencilere dağıtılır. Toplam 5 adet çalışmadan oluşan eğitim çalışmaları hakkında öğrencilere bilgiler verilir. Duyum, aralık ve deşifre çalışmalarını içeren eğitimin içerikleri öğrencilere merak uyandırması için örneklendirilir. Böylelikle öğrencilerin derse olan ilgilerinin artması konusunda dikkatleri çekinilmiş olunur.

Eğitim:

Bu eğitimde Prof. Ülkü ÖZGÜR ve Dr. Salih AYDOĞAN “Müziksel Okuma Yazma Eğitimi ve Ezgi Bankası”, Ömer Can “Viyola Eğitimi 2” “Suzuki Viola School Viola Part Volume 2” kitaplarından yararlanılmıştır.

Eğitimin 1. Çalışmasında lk ÖZGÜR ve Salih AYDOĞAN’IN Müziksel Yazma Eğitimi ve Ezgi Bankası kitabının 36. sayfasından bulunan, 25 numaralı 4/4’lk do majör tonunda olan 8 llk dikte yazım çalışması yapılmıştır. Bu çalışmada ilk önce 8 llk ezgi baştan sona 1 kere viyola ile öğrencilere çalınmıştır. Ardından, ikişerli ller halinde tekrar çalınıp “na” hecesi ile sırayla öğrencilerden tekrar edilmesi istenilmiştir. Ezginin tartımı ve referans la sesi verilmesinden sonra tekrar baştan sona kadar viyola ile çalınmıştır. Sonrasında yazma çalışmasına geçilmiştir. İkişerli ller halinde iki tekrarlı olarak çalınan ezgi, son olarak baştan sona kadar 1 kere tekrarsız çalınmıştır. Dikte yazım çalışması yapılırken öğrencilerin duymada zorlandığı yerler ve ller için tekrar la sesi verilmiştir.

2. çalışmada ise viyola ile her lde la sesi verilerek 12 adet tek ses duyum çalışması yapılmıştır. İlk olarak en baştan viyola ile her lde la sesinden sonra tek sesler dinletilmiştir. Sonrasında tekrar en baştan itibaren her l 2 kez tekrar edilerek çalınmış ve yazmaları istenilmiştir.

3. çalışmada ise viyola ile çalınan 8 adet aralığın nitelik olarak duyumu çalışması yapılmıştır. Baştan sona bütün aralıklar öğrencilere dinletilmiştir. B2, k2, B3, k3, T4, T5, B6, k6 aralıkları kullanılmıştır. Bu aralıklar, çeşitli şarkıların başlama aralıkları ile örneklendirilmiştir. Ardından sırayla öğrencilere aralıkları “na” hecesi ile tekrar etmeleri istenmiştir. Her l ikişer kez çalınarak öğrencilerden aralıkların nitelik olarak duyum çalışmasını yazmaları istenmiştir. Son kez tekrarsız olarak baştan çalınarak öğrencilere dinletilmiştir.

4. çalışmada ise 1 adet 46 ölçüden oluşan ezgilerin içerisindeki farklı çalınan sesleri tespit etme çalışmaları yapılmıştır. İlk olarak eser 1 kez baştan sona kadar notada nasıl ise öyle çalınmıştır. Sonrasında bu eserler içerisindeki, farklı ölçülerin içerisine bilerek değiştirici işaret konulmuş ve öyle çalınmıştır. Öğrencilerden bu çalışma içerisinde değişen sesleri bulmaları, yuvarlak içerisinde almaları ve seslerin hangi yönde değiştiklerini yazmaları istenmektedir. Sesler natürel, bemol ve diyez işaretleri almaktadır. Bu çalışma ile öğrencilerin değişen sesleri duymaları yapılan çalışma ile ortaya konulmaktadır.

5. çalışmada ise 16 ölçülük deşifre etme çalışması yapılmıştır. “Suzuki Viola School Viola Part Volume 2” kitabından 6 numaralı eserin, sırayla öğrenciler tarafından deşifre çalma çalışması gerçekleştirilmiştir.

ÜÇÜNCÜ EĞİTİM RAPORU:

Eğitim: Viyola ile İşitme Eğitimi

Süre: 1 Saat

Eğitime Hazırlık:

Derste uygulanacak eğitimin önemli noktaları belirlenir, öğrencilere gösterilecek uygulamalar ve konular, ders öncesinde çeşitli kaynaklardan örneklerin toplanması ile birlikte bilgisayar ortamında müzik yazım programlarında hazırlanır. Derste kullanılacak olan eğitim uygulamaları düzenlendikten sonra, fotokopi ile çoğaltılır.

Eğitime Geçiş:

Hazırlanan fotokopiler öğrencilere dağıtılır. Toplam 5 adet çalışmadan oluşan eğitim çalışmaları hakkında öğrencilere bilgiler verilir. Duyum, aralık ve deşifre çalışmalarını içeren eğitimin içerikleri öğrencilere merak uyandırması için örneklendirilir. Böylelikle öğrencilerin derse olan ilgilerinin artması konusunda dikkatleri çekinilmiş olunur.

Eğitim:

Bu eğitimde Prof. Ülkü ÖZGÜR ve Dr. Salih AYDOĞAN “Müziksel Okuma Yazma Eğitimi ve Ezgi Bankası”, Ömer Can “Viyola Eğitimi 1” kitaplarından yararlanılmıştır.

Eğitimin 1. Çalışmasında Ülkü ÖZGÜR ve Salih AYDOĞAN'IN Müziksel Yazma Eğitimi ve Ezgi Bankası kitabının 34. sayfasından bulunan, 19 numaralı 4/4'lük do majör tonunda olan 8 ölçülük dikte yazım çalışması yapılmıştır. Bu çalışmada ilk önce 8 ölçülük ezgi baştan sona 1 kere viyola ile öğrencilere çalınmıştır. Ardından, ikişerli ölçüler halinde tekrar çalınıp “na” hecesi ile sırayla öğrencilerden tekrar edilmesi istenilmiştir. Ezginin tartımı ve referans la sesi verilmesinden sonra tekrar baştan sona kadar viyola ile çalınmıştır. Sonrasında yazma çalışmasına geçilmiştir. İkişerli ölçüler halinde iki tekrarlı olarak çalınan ezgi, son olarak baştan sona kadar 1 kere tekrarsız çalınmıştır. Dikte yazım çalışması yapılırken öğrencilerin duymada zorlandığı yerler ve ölçüler için tekrar la sesi verilmiştir.

2. çalışmada ise viyola ile her ölçüde la sesi verilerek 12 adet tek ses duyum çalışması yapılmıştır. İlk olarak en baştan viyola ile her ölçüde la sesinden sonra tek sesler dinletilmiştir. Sesler, farklı melodilerin başlangıç aralıkları ile örneklendirilmiştir. Sonrasında tekrar en baştan itibaren her ölçü 2 kez tekrar edilerek çalınmış ve yazmaları istenmiştir.

3. çalışmada ise viyola ile çalınan 8 adet aralık nitelik olarak duyum çalışması yapılmıştır. Baştan sona bütün aralıklar öğrencilere dinletilmiştir. B2, k2, B3, k3, T4, T5, B6, k6 aralıkları kullanılmıştır. Bu aralıklar, çeşitli şarkıların başlama aralıkları ile örneklendirilmiştir. Ardından sırayla öğrencilerin aralıkları “na” hecesi ile tekrar etmeleri istenmiştir. Her ölçü ikişer kez çalınarak öğrencilerden aralıkların nitelik olarak duyum çalışmasını yazmaları istenmiştir. Son kez tekrarsız olarak baştan çalınarak öğrencilere dinletilmiştir.

4. çalışmada ise 8 ve 16 ölçüden oluşan ezgilerin içerisindeki farklı çalınan sesleri tespit etme çalışmaları yapılmıştır. İlk olarak eserler 1 kez baştan sona kadar notada nasıl ise öyle doğru çalınmıştır. Sonrasında bu eserler içerisindeki, farklı ölçülerin içerisine bilerek değiştirici işaret konularak çalınmıştır. Öğrencilerden bu çalışma içerisinde değişen sesleri bulmaları, yuvarlak içerisine almaları ve seslerin hangi yönde değiştiklerini yazmaları istenmektedir. Sesler natürel, bemol ve diyez işaretleri almaktadır. Bu çalışma ile öğrencilerin değişen sesleri duymaları yapılan çalışma ile ortaya konulmaktadır.

5. çalışmada ise 16 ölçülük deşifre etme çalışması yapılmıştır. Ömer Can “Viyola Eğitimi 1” kitabından 180 numaralı eseri, sırayla öğrencilerin deşifre çalma çalışması gerçekleştirilmiştir.

DÖRDÜNCÜ EĞİTİM RAPORU:

Eğitim: Viyola ile İşitme Eğitimi

Süre: 1 Saat

Eğitime Hazırlık:

Derste uygulanacak eğitimin önemli noktaları belirlenir, öğrencilere gösterilecek uygulamalar ve konular, ders öncesinde çeşitli kaynaklardan örneklerin toplanması ile birlikte bilgisayar ortamında müzik yazım programlarında hazırlanır. Derste kullanılacak olan eğitim uygulamaları düzenlendikten sonra, fotokopi ile çoğaltılır.

Eğitime Geçiş:

Hazırlanan fotokopiler öğrencilere dağıtılır. Toplam 5 adet çalışmadan oluşan eğitim çalışmaları hakkında öğrencilere bilgiler verilir. Duyum, aralık ve deşifre çalışmalarını içeren eğitimin içerikleri öğrencilere merak uyandırması için örneklendirilir. Böylelikle öğrencilerin derse olan ilgilerinin artması konusunda dikkatleri çekinilmiş olunur.

Eğitim:

Bu eğitimde Prof. Ülkü ÖZGÜR ve Dr. Salih AYDOĞAN “Müziksel Okuma Yazma Eğitimi ve Ezgi Bankası” , kitabından yararlanılmıştır.

Eğitimin 1. Çalışmasında Ülkü ÖZGÜR ve Salih AYDOĞAN’IN Müziksel Yazma Eğitimi ve Ezgi Bankası kitabının 37. sayfasından bulunan, 28 numaralı 4/4’lük do majör tonunda olan 8 ölçülük dikte yazım çalışması yapılmıştır. Bu çalışmada ilk önce 8 ölçülük ezgi baştan sona 1 kere viyola ile öğrencilere çalınmıştır. Ardından, ikişerli ölçüler halinde tekrar çalınıp “na” hecesi ile sırayla Öğrencilerden tekrar edilmesi istenilmiştir. Ezginin tartımı ve referans la sesi verilmesinden sonra tekrar baştan sona kadar viyola ile çalınmıştır. Sonrasında yazma çalışmasına geçilmiştir. İkişerli ölçüler halinde iki tekrarlı olarak çalınan ezgi, son olarak baştan sona kadar 1 kere tekrarsız çalınmıştır. Dikte yazım çalışması yapılırken öğrencilerin duymada zorlandığı yerler ve ölçüler için tekrar la sesi verilmiştir.

2. çalışmada ise viyola ile her ölçüde la sesi verilerek 12 adet tek ses duyum çalışması yapılmıştır. İlk olarak en baştan viyola ile her ölçüde la sesinden sonra tek sesler dinletilmiştir. Sonrasında tekrar en baştan itibaren her ölçü 2 kez tekrar edilerek çalınmış ve öğrencilerden yazmaları istenilmiştir.

3. çalışmada ise viyola ile çalınan 8 adet aralık nitelik olarak duyumu çalışması yapılmıştır. Baştan sona bütün çift sesler öğrencilere dinletilmiştir. B2, k2, B3, k3, T4, T5, B6, k6 aralıkları kullanılmıştır. Bu aralıklar, çeşitli şarkıların başlama aralıkları ile örneklendirilmiştir. Ardından sırayla öğrencilere aralıkları na hecesi ile tekrar etmeleri istenmiştir. Her ölçü ikişer kez çalınarak öğrencilerden aralıkların nitelik olarak duyum çalışmasını yazmaları istenmiştir. Son kez tekrarsız olarak baştan çalınarak öğrencilere dinletilmiştir.

4. çalışmada ise 3 adet 8 ölçüden oluşan ezgilerin içerisindeki farklı çalınan sesleri tespit etme çalışmaları yapılmıştır. İlk olarak eserler 1 kez baştan sona kadar notada nasıl ise öyle çalınmıştır. Sonrasında bu eserler içerisindeki, farklı ölçülerin içerisine bilerek değiştirici işaret konularak çalınmıştır. Öğrencilerden bu çalışma içerisinde değişen sesleri bulmaları, yuvarlak içerisine almaları ve seslerin hangi yönde değiştiklerini yazmaları istenmektedir. Sesler natürel, bemol ve diyez işaretleri almaktadır. Bu çalışma ile öğrencilerin değişen sesleri duymaları yapılan çalışma ile ortaya konulmaktadır.

5. çalışmada ise 16 ölçülük deşifre etme çalışması yapılmıştır. Anonim bir ezgi olan Allemande parçası, ilk önce bonası yaptırılmış, daha sonra sırayla öğrencilerin deşifre çalma çalışması gerçekleştirilmiştir.

BEŞİNCİ EĞİTİM RAPORU:

Eğitim: Viyola ile İşitme Eğitimi

Süre: 1 Saat

Eğitime Hazırlık:

Derste uygulanacak eğitimin önemli noktaları belirlenir, öğrencilere gösterilecek uygulamalar ve konular, ders öncesinde çeşitli kaynaklardan örneklerin toplanması ile birlikte bilgisayar ortamında müzik yazım programlarında hazırlanır. Derste kullanılacak olan eğitim uygulamaları düzenlendikten sonra, fotokopi ile çoğaltılır.

Eğitime Geçiş:

Hazırlanan fotokopiler öğrencilere dağıtılır. Toplam 5 adet çalışmadan oluşan eğitim çalışmaları hakkında öğrencilere bilgiler verilir. Duyum, aralık ve deşifre çalışmalarını içeren eğitimin içerikleri öğrencilere merak uyandırması için örneklendirilir. Böylelikle öğrencilerin derse olan ilgilerinin artması konusunda dikkatleri çekinilmiş olunur.

Eğitim:

Bu eğitimde Prof. Ülkü ÖZGÜR ve Dr. Salih AYDOĞAN “Müziksel Okuma Yazma Eğitimi ve Ezgi Bankası”, Ömer Can “Viyola Eğitimi 2” kitaplarından yararlanılmıştır.

Eğitimin 1. Çalışmasında Ülkü ÖZGÜR ve Salih AYDOĞAN’IN Müziksel Yazma Eğitimi ve Ezgi Bankası kitabının 62. sayfasından bulunan, 104 numaralı 4/4’lük sol majör tonunda olan 8 ölçülek dikte yazım çalışması yapılmıştır. Bu çalışmada ilk önce 8 ölçülek ezgi baştan sona 1 kere viyola ile öğrencilere çalınmıştır. Ardından, ikişerli ölçüler halinde tekrar çalınıp “na” hecesi ile sırayla öğrencilerden tekrar edilmesi istenilmiştir. Ezginin tartımı ve referans la sesi verilmesinden sonra tekrar baştan sona kadar viyola ile çalınmıştır. Sonrasında yazma çalışmasına geçilmiştir. İkişerli ölçüler halinde iki tekrarlı olarak çalınan ezgi, son olarak baştan sona kadar 1 kere tekrarsız çalınmıştır. Dikte yazım çalışması yapılırken öğrencilerin duymada zorlandığı yerler ve ölçüler için tekrar la sesi verilmiştir.

2. çalışmada ise viyola ile her ölçüde la sesi verilerek 12 adet tek ses duyum çalışması yapılmıştır. İlk olarak en baştan viyola ile her ölçüde la sesinden sonra tek sesler dinletilmiştir. Sonrasında tekrar en baştan itibaren her ölçü 2 kez tekrar edilerek çalınmış ve öğrencilerden sesleri yazmaları istenilmiştir.

3. çalışmada ise viyola ile çalınan 8 adet çift sesin nitelik olarak duyumu çalışması yapılmıştır. Baştan sona bütün çift sesler öğrencilere dinletilmiştir. B2, k2, B3, k3, T4, +4, T5, B6, k6 aralıkları kullanılmıştır. Bu aralıklar, çeşitli şarkıların başlama aralıkları ile örneklendirilmiştir. Ardından sırayla öğrencilerin aralıkları “na” hecesi ile tekrar etmeleri istenmiştir. Her ölçü ikişer kez çalınarak öğrencilerden aralıkların nitelik olarak duyum çalışmasını yazmaları istenmiştir. Son kez tekrarsız olarak baştan çalınarak öğrencilere dinletilmiştir.

4. çalışmada ise adet 8 ve 16 ölçüden oluşan ezgilerin içerisindeki farklı çalınan sesleri tespit etme çalışmaları yapılmıştır. İlk olarak eserler 1 kez baştan sona kadar notada nasıl ise öyle doğru çalınmıştır. Sonrasında bu eserler içerisindeki, farklı ölçülerin içerisine bilerek değiştirici işaret konularak çalınmıştır. Öğrencilerden bu çalışma içerisinde değişen sesleri bulmaları, yuvarlak içerisine almaları ve seslerin hangi yönde değiştiklerini yazmaları istenmektedir. Sesler natürel, bemol ve diyez işaretleri almaktadır. Bu çalışma ile öğrencilerin değişen sesleri duymaları yapılan çalışma ile ortaya konulmaktadır.

5. çalışmada ise 46 ölçülük deşifre etme çalışması yapılmıştır. Ömer Can “Viyola Eğitimi 2” kitabından 60 numaralı eserin, ilk önce bonası yaptırılmış, daha sonra sırayla öğrencilerin deşifre çalma çalışması gerçekleştirilmiştir.

ALTINCI EĞİTİM RAPORU:

Eğitim: Viyola ile İşitme Eğitimi

Süre: 1 Saat

Eğitime Hazırlık:

Derste uygulanacak eğitimin önemli noktaları belirlenir, öğrencilere gösterilecek uygulamalar ve konular, ders öncesinde çeşitli kaynaklardan örneklerin toplanması ile birlikte bilgisayar ortamında müzik yazım programlarında hazırlanır. Derste kullanılacak olan eğitim uygulamaları düzenlendikten sonra, fotokopi ile çoğaltılır.

Eğitime Geçiş:

Hazırlanan fotokopiler öğrencilere dağıtılır. Toplam 5 adet çalışmadan oluşan eğitim çalışmaları hakkında öğrencilere bilgiler verilir. Duyum, aralık ve deşifre çalışmalarını içeren eğitimin içerikleri öğrencilere merak uyandırması için örneklendirilir. Böylelikle öğrencilerin derse olan ilgilerinin artması konusunda dikkatleri çekinilmiş olunur.

Eğitim:

Bu eğitimde Prof. Ülkü ÖZGÜR ve Dr. Salih AYDOĞAN “Müziksel Okuma Yazma Eğitimi ve Ezgi Bankası” kitabından yararlanılmıştır.

Eğitimin 1. Çalışmasında Ülkü ÖZGÜR ve Salih AYDOĞAN’IN Müziksel Yazma Eğitimi ve Ezgi Bankası kitabının 85. sayfasından bulunan, 165 numaralı

4/4'lük re majör tonunda olan 8 ölçülük dikte yazım çalışması yapılmıştır. Bu çalışmada ilk önce 8 ölçülük ezgi baştan sona 1 kere viyola ile öğrencilere çalınmıştır. Ardından, ikişerli ölçüler halinde tekrar çalınıp “na” hecesi ile sırayla öğrencilerden tekrar edilmesi istenilmiştir. Ezginin tartımı ve referans la sesi verilmesinden sonra tekrar baştan sona kadar viyola ile çalınmıştır. Sonrasında yazma çalışmasına geçilmiştir. İkişerli ölçüler halinde iki tekrarlı olarak çalınan ezgi, son olarak baştan sona kadar 1 kere tekrarsız çalınmıştır. Dikte yazım çalışması yapılırken öğrencilerin duymada zorlandığı yerler ve ölçüler için tekrar la sesi verilmiştir.

2. çalışmada ise viyola ile her ölçüde la sesi verilerek 12 adet tek ses duyum çalışması yapılmıştır. İlk olarak en baştan viyola ile her ölçüde la sesinden sonra tek sesler dinletilmiştir. Sonrasında tekrar en baştan itibaren her ölçü 2 kez tekrar edilerek çalınmıştır. Öğrencilerin verilen sesleri yazmaları istenmiştir. Son olarak bütün sesler baştan itibaren bir kere çalınmıştır.

3. çalışmada ise viyola ile çalınan 10 adet çift sesin nitelik olarak duyumu çalışması yapılmıştır. Baştan sona bütün çift sesler öğrencilere dinletilmiştir. B3, k3, T4, +4, T5, B6, k6, B7, k7 aralıkları kullanılmıştır. Bu aralıklar, çeşitli şarkıların başlama aralıkları ile örneklendirilmiştir. Ardından sırayla öğrencilere aralıkları na hecesi ile tekrar etmeleri istenmiştir. Her ölçü ikişer kez çalınarak öğrencilerden aralıkların nitelik olarak duyum çalışmasını yazmaları istenmiştir. Son kez tekrarsız olarak baştan çalınarak öğrencilere dinletilmiştir.

4. çalışmada ise 1 adet 30 ölçüden oluşan ezgilerin içerisindeki farklı çalınan sesleri tespit etme çalışmaları yapılmıştır. İlk olarak eserler 1 kez baştan sona kadar notada nasıl ise öyle doğru çalınmıştır. Sonrasında bu eserler içerisindeki, farklı ölçülerin içerisine bilerek değiştirici işaret konularak çalınmıştır. Öğrencilerden bu çalışma içerisinde değişen sesleri bulmaları, yuvarlak içerisine almaları ve seslerin hangi yönde değiştiklerini yazmaları istenmektedir. Sesler natürel, bemol ve diyez işaretleri almaktadır. Bu çalışma ile öğrencilerin değişen sesleri duymaları yapılan çalışma ile ortaya konulmaktadır.

5. çalışmada ise 16 ölçülük deşifre etme çalışması yapılmıştır. Anonim bir ezgi olan Spanish Dance parçası, ilk önce bonası yaptırılmış, daha sonra sırayla öğrencilerin deşifre çalma çalışması gerçekleştirilmiştir.

YEDİNCİ EĞİTİM RAPORU:

Eğitim: Viyola ile İşitme Eğitimi

Süre: 1 Saat

Eğitime Hazırlık:

Derste uygulanacak eğitimin önemli noktaları belirlenir, öğrencilere gösterilecek uygulamalar ve konular, ders öncesinde çeşitli kaynaklardan örneklerin toplanması ile birlikte bilgisayar ortamında müzik yazım programlarında hazırlanır. Derste kullanılacak olan eğitim uygulamaları düzenlendikten sonra, fotokopi ile çoğaltılır.

Eğitime Geçiş:

Hazırlanan fotokopiler öğrencilere dağıtılır. Toplam 5 adet çalışmadan oluşan eğitim çalışmaları hakkında öğrencilere bilgiler verilir. Duyum, aralık ve deşifre çalışmalarını içeren eğitimin içerikleri öğrencilere merak uyandırması için örneklendirilir. Böylelikle öğrencilerin derse olan ilgilerinin artması konusunda dikkatleri çekinilmiş olunur.

Eğitim:

Bu eğitimde Prof. Ülkü ÖZGÜR ve Dr. Salih AYDOĞAN “Müziksel Okuma Yazma Eğitimi ve Ezgi Bankası” “Ayfer TANRIVERDİ Viyola Metodu 1” kitaplarından yararlanılmıştır.

Eğitimin 1. Çalışmasında Ülkü ÖZGÜR ve Salih AYDOĞAN’IN Müziksel Yazma Eğitimi ve Ezgi Bankası kitabının 69. sayfasından bulunan, 121 numaralı 4/4’lük mi minör tonunda olan 8 ölçülük dikte yazım çalışması yapılmıştır. Bu çalışmada ilk önce 8 ölçülük ezgi baştan sona 1 kere viyola ile öğrencilere çalınmıştır. Ardından, ikişerli ölçüler halinde tekrar çalınıp “na” hecesi ile sırayla öğrencilerden tekrar edilmesi istenilmiştir. Ezginin tartımı ve referans la sesi verilmesinden sonra tekrar baştan sona kadar viyola ile çalınmıştır. Sonrasında yazma çalışmasına geçilmiştir. İkişerli ölçüler halinde iki tekrarlı olarak çalınan ezgi, son olarak baştan sona kadar 1 kere tekrarsız çalınmıştır. Dikte yazım çalışması yapılırken öğrencilerin duymada zorlandığı yerler ve ölçüler için tekrar la sesi verilmiştir.

2. çalışmada ise viyola ile her ölçüde la sesi verilerek 14 adet tek ses duyum çalışması yapılmıştır. İlk olarak en baştan viyola ile her ölçüde la sesinden sonra tek

sesler dinletilmiştir. Sonrasında tekrar en baştan itibaren her ölçü 2 kez tekrar edilerek çalınmış ve yazmaları istenilmiştir.

3. çalışmada ise viyola ile çalınan 14 adet çift sesin nitelik olarak duyumu çalışması yapılmıştır. Baştan sona bütün çift sesler öğrencilere dinletilmiştir. B2, k2, B3, k3, T4, +4, T5, B6, k6, B7, k7 aralıkları kullanılmıştır. Bu aralıklar, çeşitli şarkıların başlama aralıkları ile örneklendirilmiştir. Ardından sırayla öğrencilere aralıkları na hecesi ile tekrar etmeleri istenmiştir. Her ölçü ikişer kez çalınarak öğrencilerden aralıkların nitelik olarak duyum çalışmasını yazmaları istenmiştir. Son kez tekrarsız olarak baştan çalınarak öğrencilere dinletilmiştir.

4. çalışmada ise 1 adet 16 ölçüden oluşan ezgilerin içerisindeki farklı çalınan sesleri tespit etme çalışmaları yapılmıştır. İlk olarak eserler 1 kez baştan sona kadar notada nasıl ise öyle doğru çalınmıştır. Sonrasında bu eserler içerisindeki, farklı ölçülerin içerisine bilerek değiştirici işaret konularak çalınmıştır. Öğrencilerden bu çalışma içerisinde değişen sesleri bulmaları, yuvarlak içerisine almaları ve seslerin hangi yönde değiştiklerini yazmaları istenmektedir. Sesler natürel, bemol ve diyez işaretleri almaktadır. Bu çalışma ile öğrencilerin değişen sesleri duymaları yapılan çalışma ile ortaya konulmaktadır.

5. çalışmada ise 28 ölçülük deşifre etme çalışması yapılmıştır. Ayfer TANRIVERDİ Viyola Metodu 1 kitabından 77 numaralı eser ile öğrencilerin deşifre çalma çalışması gerçekleştirilmiştir.

SEKİZİNCİ EĞİTİM RAPORU:

Eğitim: Viyola İle İşitme Eğitimi

Süre: 1 Saat

Eğitime Hazırlık:

Derste uygulanacak eğitimin önemli noktaları belirlenir, öğrencilere gösterilecek uygulamalar ve konular, ders öncesinde çeşitli kaynaklardan örneklerin toplanması ile birlikte bilgisayar ortamında müzik yazım programlarında hazırlanır. Derste kullanılacak olan eğitim uygulamaları düzenlendikten sonra, fotokopi ile çoğaltılır.

Eğitime Geçiş:

Hazırlanan fotokopiler öğrencilere dağıtılır. Toplam 5 adet çalışmadan oluşan eğitim çalışmaları hakkında öğrencilere bilgiler verilir. Duyum, aralık ve deşifre çalışmalarını içeren eğitimin içerikleri öğrencilere merak uyandırması için örneklendirilir. Böylelikle öğrencilerin derse olan ilgilerinin artması konusunda dikkatleri çekinilmiş olunur.

Eğitim:

Bu eğitimde Prof. Ülkü ÖZGÜR ve Dr. Salih AYDOĞAN “Müziksel Okuma Yazma Eğitimi ve Ezgi Bankası” “Ömer CAN Viyola Eğitimi 1” kitaplarından yararlanılmıştır.

Eğitimin 1. Çalışmasında lk ÖZGÜR ve Salih AYDOĞAN’IN Müziksel Yazma Eğitimi ve Ezgi Bankası kitabının 74. sayfasından bulunan, 136 numaralı 4/4’lk fa majör tonunda olan 8 ölçülük dikte yazım çalışması yapılmıştır. Bu çalışmada ilk önce 8 ölçülük ezgi baştan sona 1 kere viyola ile öğrencilere çalınmıştır. Ardından, ikişerli ölçüler halinde tekrar çalınıp “na” hecesi ile sırayla öğrencilerden tekrar edilmesi istenilmiştir. Ezginin tartımı ve referans la sesi verilmesinden sonra tekrar baştan sona kadar viyola ile çalınmıştır. Sonrasında yazma çalışmasına geçilmiştir. İkişerli ller halinde iki tekrarlı olarak çalınan ezgi, son olarak baştan sona kadar 1 kere tekrarsız çalınmıştır. Dikte yazım çalışması yapılırken öğrencilerin duymada zorlandığı yerler ve ölçüler için tekrar la sesi verilmiştir.

2. çalışmada ise viyola ile her ölçüde la sesi verilerek 14 adet tek ses duyum çalışması yapılmıştır. İlk olarak en baştan viyola ile her ölçüde la sesinden sonra tek sesler dinletilmiştir. Sonrasında tekrar en baştan itibaren her ölçü 2 kez tekrar edilerek çalınmış ve öğrencilerden yazmaları istenilmiştir.

3. çalışmada ise viyola ile çalınan 14 adet çift sesin nitelik olarak duyumu çalışması yapılmıştır. Baştan sona bütün çift sesler öğrencilere dinletilmiştir. B2, k2, B3, k3, T4, +4, T5, B6, k6, B7, k7 aralıkları kullanılmıştır. Bu aralıklar, çeşitli şarkıların başlama aralıkları ile örneklendirilmiştir. Ardından sırayla öğrencilere aralıkları na hecesi ile tekrar etmeleri istenmiştir. Her l ikişer kez çalınarak öğrencilerden aralıkların nitelik olarak duyum çalışmasını yazmaları istenmiştir. Son kez tekrarsız olarak baştan çalınarak öğrencilere dinletilmiştir.

4. Çalışmada ise 2 adet 16 ölçüden oluşan ezgilerin içerisindeki farklı çalınan sesleri tespit etme çalışmaları yapılmıştır. İlk olarak eserler 1 kez baştan sona kadar notada nasıl ise öyle doğru çalınmıştır. Sonrasında bu eserler içerisindeki, farklı ölçülerin içerisine bilerek değiştirici işaret konularak çalınmıştır. Öğrencilerden bu çalışma içerisinde değişen sesleri bulmaları, yuvarlak içerisine almaları ve seslerin hangi yönde değiştiklerini yazmaları istenmektedir. Sesler natürel, bemol ve diyez işaretleri almaktadır. Bu alışma ile öğrencilerin değişen sesleri duymaları yapılan çalışma ile ortaya konulmaktadır.

5. Çalışmada ise 33 ölçülük deşifre etme çalışması yapılmıştır. Ömer CAN Viyola Eğitimi 1 kitabından 185 numaralı eser ile öğrencilerin deşifre çalma çalışması gerçekleştirilmiştir.

EK 3: Araştırmada kullanılan Son Test Ölçeği ve Soruları

	Soru 1	Soru 2	Soru 3	Soru 4	Soru 5
P U A N L A M A T A B L O S U	Viyola ile çalınan 8 ölçüden oluşan dikte yazımı çalışması. (Her ölçü 2 puan)	12 adet, La sesi verilip tek ses duyma çalışması. (Her ses 1 puan)	12 adet, aralık nitelik duyum çalışması. (Her aralık 1 puan)	3 adet eser içerisinde farklı çalınan notaları tespit etme çalışması. Bemol, Diyez ve Naturel. (Her nota 2 puan)	24 ölçüden oluşan 4/4' lük eser deşifre çalma çalışması. Her ölçü içerisindeki notalar göre. Birlik nota: 2puan İkilik nota: 1 puan Dörtlük nota: 0,50 puan Sekizlik nota: 0,25 puan Toplamda, (Her ölçü 2 puan)
	16 Puan	12 Puan	12 Puan	12 Puan	48 Puan
DOĞRU					
YANLIŞ					
TOPLAM					
TOPLAM PUAN					

Sontest

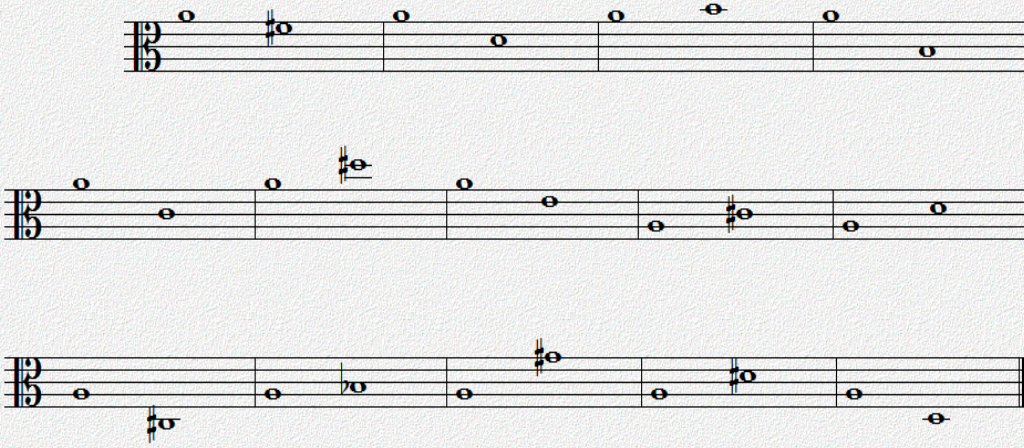
Soru 1

Özgür, Aydoğan, 2005, (Müziksel Yazma Eğitimi ve Ezgi Bankası Sayfa 61, Numara 101).

Sontest

Soru 2

La sesinden sonra verilen sesleri yazınız.

Sontest

Soru 3

The musical notation for Soru 3 consists of three staves of bass clef music. The first staff has four measures with chord labels T4, B3, T5, and k2. The second staff has five measures with chord labels T4, k6, k7, +4, and T5. The third staff has five measures with chord labels B2, k3, B7, +4, and B6.

T4 B3 T5 k2

T4 k6 k7 +4 T5

B2 k3 B7 +4 B6

Çalınan arahğı nitelik olarak yazınız.

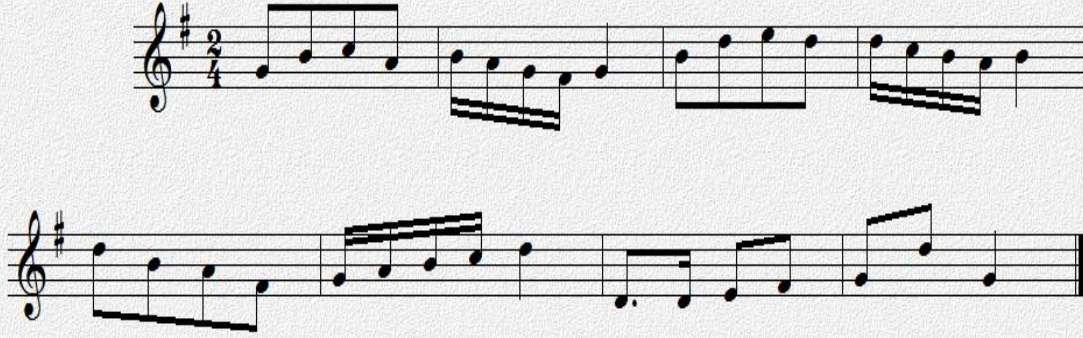
Sontest

Soru 4 - A

The musical notation for Soru 4 - A consists of three staves of bass clef music in 12/4 time. The first staff starts with a 12/4 time signature and contains a melodic line with eighth and sixteenth notes. The second staff starts with a measure rest labeled '4' and contains a bass line with eighth and sixteenth notes. The third staff starts with a measure rest labeled '8' and contains a bass line with a long note and a final measure rest.

Sontest

Soru 4 - B

Özgür, Aydoğan, 2005, (Müziksel Yazma Eğitimi ve Ezgi Bankası Sayfa 63, Numara 107).

Sontest

Soru 4 - C

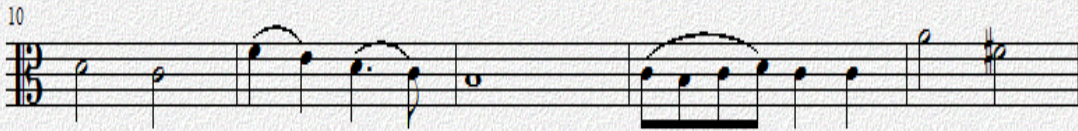

Özgür, Aydoğan, (Müziksel Yazma Eğitimi ve Ezgi Bankası, Sayfa 79, Numara 148).

Son Test Deşifre

Soru 5

Handel

Ömer Can Viyola Eğitimi 1 (Sayfa 52, Numara, 173).

ÖZGEÇMİŞ

Mehmet USLUER 1995 yılında Antalya’ da doğdu. İlköğretimimi Antalya’ da tamamladı. 2009 yılında Antalya ATSO Anadolu Güzel Sanatlar Lisesi Müzik Bölümünü kazanarak viyola eğitimime başladı. Lise yıllarında birçok eğitim aldı. Antalya ve çevre illerde birçok etkinlikte, koro konserlerinde aktif olarak görev aldı. 2011 yılında Antalya’da bulunan TRT’nin açmış olduğu TSM Korosunun sınavını kazandı, bir dönem burada eğitim aldı. 2012 yılında 17. Türkiye Polifonik Korolar Şenliğine ATSO Anadolu Güzel Sanatlar Lisesi Korosunda korist olarak yer aldı ve katıldı. 2013 yılında lise eğitimini tamamladı. Aynı yıl Afyon Kocatepe Üniversitesi Devlet Konservatuvarı Yaylı Çalgılar Anasanat dalını kazandı. Burada Öğretim Görevlisi Doktor Lev KİRİLLOV ile viyola eğitimini devam ettirdi. Konservatuvarın kurmuş olduğu Oda Korosu ile birlikte Uşak Anadolu Güzel Sanatlar Lisesi, Kütahya Ahmet Yakupoğlu Anadolu Güzel Sanatlar Lisesi ve Afyon Kocatepe Üniversitesi Devlet Konservatuvarı’ nda konserler verdi. Lisans eğitimin son senesinde Afyon Kocatepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi’nde Pedagojik Eğitimi tamamladı. 2017 yılında Afyon Kocatepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Müzik Anasanat Dalı’ nda Yüksek Lisans Eğitime başlamıştır. Afyon Kocatepe Üniversitesi Devlet Konservatuvarının düzenlediği Ulusal – Uluslararası bilimsel ve sanatsal etkinliklerde aktif olarak görev almıştır.

